

**UNIVERZA NA PRIMORSKEM
PEDAGOŠKA FAKULTETA**

**DIPLOMSKA NALOGA
PATRICIJA PERNE**

KOPER 2014

UNIVERZA NA PRIMORSKEM

PEDAGOŠKA FAKULTETA

Visokošolski strokovni študijski program

prve stopnje Predšolska vzgoja

Diplomska naloga

LUTKA LJUBLJENKA PRI IZVAJANJU

KURIKULUMA

Patricija Perne

Koper 2014

Mentorica:

doc. Jelena Sitar Cvetko

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici doc. Jeleni Sitar Cvetko za spodbudo, smernice in strokovno pomoč pri nastajanju diplomskega dela.



IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana, Patricija Perne, študentka visokošolskega strokovnega študijskega programa prve stopnje Predšolska vzgoja

izjavljam,

da je diplomska naloga z naslovom Ljubljenska pri izvajanju kurikuluma

- rezultat lastnega raziskovalnega dela,
- so rezultati korektno navedeni in
- nisem kršil/a pravic intelektualne lastnine drugih.

Podpis:

V Kopru, dne

POVZETEK

V diplomski nalogi opisujemo uporabo lutk v predšolskem obdobju. Delo se osredotoča na uporabo lutke pri izvajanju posameznih področij kurikulumuma. V ospredju so otrokovi modeli socialnega učenja ter umetnost. Lutka ljubljenska pri izvajanju kurikulumuma bo otroke popeljala skozi dejavnosti, ki vključujejo vsa področja kurikulumuma.

V teoretičnem delu diplomske naloge so predstavljena oz. obrazložena naslednja področja: predstavitev lutke, razvoj komunikacije prek lutke, vloga lutke pri otrokovem celostnem razvoju, oblike in metode dela z lutko ter njena vključitev v kurikulum.

Empirični del začnemo z opisom skupine otrok, s katerimi so dejavnosti izvajane. Sledi opis dejavnosti s posameznih področij kurikulumuma, kjer je lutka uporabljena na več različnih načinov: kot motivatorica, animatorica, junakinja v predstavi ... skratka aktivno, ves čas se je vpletala v dogajanje v skupini, na vseh stopnjah procesa dela (od svojega nastanka do vseh dejavnosti, v katere je bila vključena). Glavni namen naloge je preizkusiti lutko pri izvajanju kurikulumuma in dokazati njen pomen na tem področju.

V sklepnih ugotovitvah in zaključku navajamo rezultate, ki potrjujejo, da je lutka dobra motivatorica, ker otroke spodbudi k aktivnejšemu sodelovanju pri dejavnostih. Z lutko ljubljensko lahko popeljemo otroke skozi teme s področij celotnega kurikulumuma. Izvajane dejavnosti potrjujejo tudi to, da lutka prek improvizacije otroke uči modele socialnega učenja. Poleg vsega omenjenega pa navajamo to, da so otroci zelo iniciativni pri izdelavi lutke (ljubljenke skupine), vendar pri tem potrebujejo pomoč odrasle osebe.

Ključne besede: ljubljenska, lutka motivatorica, lutkovni prizor, kurikulum, modeli socialnega učenja, ustvarjalnost, motivacija, samostojnost.

ABSTRACT

The Group's darling puppet implemented in curriculum is dissertation describes using of puppets in the preschool period. We focused on use of the puppets in the implementation of certain parts of curriculum. In the focus are children's models of social learning and art. Favourite puppet will lead children through activities that involve all areas of the curriculum.

In the theoretical part of the dissertation are presented and explained following areas: presentation of puppets, development of communication through puppets, puppets role in the children's holistic development, forms and methods of work with puppets and its integration into curriculum.

In the empirical part it is first described group of children that was involved into dissertation. Than follows description of the activities in various areas of curriculum where puppets were used. We used puppets in several different ways: as motivators, as an entertainers and also as a hero in show... We can say that puppets were involved in curriculum in all ways: from development to making puppets and latter to all different activities in which puppets were involved.

The main purpose of my dissertation was to test the implementation of puppets in curriculum and demonstrate its importance. Conclusion and results confirms that puppets are good motivators because encourages children to actively participate in activities. With a darling puppet we can lead children through entire curriculum. We also confirmed the fact that puppets learn children to improvise and learn them models of social learning. We also discovered that children are very initiatory in making of puppets (Group's darling puppet) but in making of puppets they need help of an adults.

Keywords: favorite puppet, puppet motivator, puppet scene, curriculum, models of social learning, creativity, motivation, autonomy.

KAZALO VSEBINE

1	Uvod.....	1
2	Teoretični del.....	2
2.1	Lutka.....	2
2.1.1	Kaj je lutka?	2
2.1.2	Vrste lutk.....	3
2.1.3	Moč lutk	4
2.1.4	Otrok in lutka.....	4
2.1.5	Lutka in komunikacija.....	5
2.1.5.1	Lutka od vzgojitelja k otroku	5
2.1.5.2	Posredna komunikacija z lutko poveže vzgojitelja in otroke.....	6
2.1.6	Vloga lutke	7
2.1.6.1	Lutka kot vzgojno sredstvo.....	8
2.1.6.2	Lutka kot terapevtsko sredstvo.....	8
2.1.7	Otroci lutko izdelajo sami	8
2.2	Oblike dela z lutko.....	9
2.2.1	Skupinska oblika	10
2.2.2	Individualna oblika.....	10
2.2.3	Frontalna ali skupno.....	10
2.3	Metoda dela z lutko	11
2.3.1	Spontana igra z lutko (puppet playing)	11
2.3.2	Priprava prizorov z lutko (puppetizing).....	12
2.3.3	Pripovedovanje z lutko (puppettelling).....	12
2.3.4	Pogovarjanje skozi lutko (puppetalking)	12
2.3.5	Učenje in poučevanje z lutko (puppeteaching)	13
2.3.6	Izdelava lutke (puppetmaking).....	13
2.4	Vključevanje lutke v kurikulum.....	14
2.4.1	Kurikulum za vrtce.....	14
2.4.2	Cilji raziskovanja	15

2.4.3	Lutke in kurikulum	15
3	Empirični del.....	17
3.1	Uvod v empirični del.....	17
3.2	Od kod ideja za lutko miško?.....	18
3.3	Priprave	20
3.3.1	Priprava št. 1.....	20
3.3.2	Priprava št. 2.....	24
3.3.3	Priprava št. 3.....	26
3.3.4	Priprava št. 4.....	31
3.3.5	Priprava št. 5.....	34
3.3.6	Priprava št. 6.....	39
3.3.7	Priprava št. 7.....	44
3.3.8	Priprava št. 8.....	50
4	Sklepne ugotovitve	54
	Literatura in viri.....	57

KAZALO SLIK

Slika 1: Lutka miška, ki so jo izdelali otroci	1
Slika 2: Barvanje miške	20
Slika 3: Polnjenje miškega trupa	22
Slika 4: Šivanje oči	22
Slika 5: Določitev mesta za rep	23
Slika 6: Otroci pri dramatizaciji	25
Slika 7: Priprava na izdelavo hišice	28
Slika 8: Izrezovanje oken	28
Slika 9: Barvanje hišice	29
Slika 10: Miška s svojim prijateljem v novi hišici	29
Slika 11: Rajalna igra ringaraja z lutko miško	32
Slika 12: Priprava materiala	36
Slika 13: Polnjenje nogavic oz. trupa lutk	36
Slika 14: Izbira mesta za oči in kapo	37
Slika 15: Pomoč pri pritrdjevanju oči in kape	37
Slika 16: Miška pozdravi otroke in jim zapoje pesem Mala miška	40
Slika 17: Miškino igranje na ksilofon	41
Slika 18: Miška otrokom razdeli instrumente	42
Slika 19: Koncert za lutke	43
Slika 20: Poimenovanje in raziskovanje naravnega materiala	46
Slika 21: Miška otrokom pove, da je izgubila buče	47
Slika 22: Iskanje buč skupaj z miško	47
Slika 23: Iskanje in pobiranje manjših buč	48
Slika 24: Pobiranje večjih buč	48
Slika 25: Didaktična igra: Moja zimska oblačila	51
Slika 26: Poimenovanje zimskih oblačil	51
Slika 27: Sestavljanje didaktične igre	52
Slika 28: Končana didaktična igra	53

1 UVOD

»Naj ne bodo lutke le v otroških očeh, naj bodo tudi v njihovih rokah, da se bodo lahko zares ugnezdile v njihova srca.« (Sitar, 2008, str. 137).



Slika 1: Lutka miška, ki so jo izdelali otroci

V diplomski nalogi želimo preveriti navedbe v strokovni literaturi, ki govorijo o lutkah in njihovi uporabi pri delu z otroki v predšolskem obdobju. Osredotočili se bomo na lutko, ki poveča aktivnost in motivacijo za delo pri predšolskih otrocih, starih od 1 do 2 let. Zanima nas, ali je mogoče otroke z lutko popeljati skozi dejavnosti s področja celotnega kurikuluma. Pri tem bo lutka uporabljena na več različnih načinov (kot motivatorica, učiteljica, prijateljica ipd.). Prav tako bomo ugotavljali, ali lutka pripomore k učenju modelov socialnega učenja ter v kolikšni meri so otroci starostnega obdobja 1–2 leti sposobni samostojno izdelati svojo lutko, ki naj bi postala ljubljenska skupine.

V teoretičnem delu bomo predstavili skupino, s katero bom izvajala dejavnosti. Predstavili bomo lutko, njene vrste ter njeno magično moč, vpliv lutke na razvoj komunikacije, njeno vlogo pri otrokovem celostnem razvoju, oblike in metode dela z lutko ter vključitev lutke v kurikulum.

V empiričnem delu bomo opisali vseh osem dejavnosti s posameznih področij kurikuluma. Otroci bodo tako sodelovali na vseh stopnjah procesa dela z lutko. Prisotni bodo vse od nastanka lutke do posameznih dejavnosti s področja kurikuluma. Poleg zgoraj omenjenih načinov uporabe lutke v smislu motivacije in animacije otrok (aktivno se vpleta v številne dejavnosti) bomo lutko preizkusili tudi »na odru«, saj bomo pripravili improvizirano lutkovno predstavo.

V zaključnem delu bomo opisali značilnosti in ugotovitve izvedenega projektnega dela ter preverili pričakovane rezultate.

2 TEORETIČNI DEL

Skupina Žabice

Svojo diplomsko nalogo sem izvajala v skupini Žabice. V skupini je 14 otrok starostnega obdobja 1–2 leti, in sicer 4 deklice ter 10 dečkov. Otroci v skupini so zelo živahni in vedoželjni.

Letošnje leto je za male žabice prvo šolsko leto v vrtcu. Na začetku šolskega leta so imeli otroci (poleg problemov, ki sodijo v obdobje uvajanja, predvsem v zvezi z ločitvijo od staršev) veliko težav pri samostojnosti, pri pospravljanju igrac, pri vztrajnosti pri igri ter vodenih dejavnostih.

Na podlagi tega sem se odločila, da navedene težave poskusim reševati z lutko, s katero bi motivirala otroke k aktivnosti, jih spodbujala k samostojnosti in jih z njeno pomočjo vodila skozi vse načrtovane dejavnosti. To, da lutko vpeljem v življenje skupine in z njo otroke popeljem skozi dejavnosti, ki pokrivajo vsa področja kurikuluma, sem si vzela kot izziv.

Za lutko, s katero sem izvedla projekt, sem se odločila spontano in ideja zanjo se je porodila, ko smo se nekega dne odpravili v oddajno igralnico. Otroke sem želela umiriti tako, da sem jim povedala, da sem srečala lutko miško. Ker je miška plaha žival, morajo biti, če si jo želijo videti, na poti v drugo igralnico čisto tiho. Otroci so to vzeli zelo resno. Po tem so me vsakodnevno spraševali, kje je miška, zato sem se odločila, da bo prav miška tista lutka, s katero bom poskušala motivirati otroke k samostojnosti, k dejavnostim in sodelovanju ter vztrajnosti. Pri tem sem mislila tudi na aktivnosti v zvezi z dnevno rutino in navajanjem na red.

Odločila sem se, da lutko izdelamo skupaj, da so otroci na končni izdelek ponosni in jo vzljubijo kot članico skupine.

2.1 Lutka

2.1.1 Kaj je lutka?

Lutka je snovni, gledališki odrski simbol, ki je voden neposredno ali posredno s pomočjo lutkarja.

D. Szilagyi to pojasnjuje takole: »Lutko samo, kot gibljiv kip, snov, napolnjeno z dušo, lahko uvrščamo med osnovne slike, med simbole.«

J. Busell pa pravi, da je lutka nekakšen simbol za igralca, ki ga uporablja za ponazoritev lika.

In še ena modernejših razlag lutke, ki jo je predstavil J. Mukarovsky: »Lutka je pravzaprav nekaj, kar stoji namesto nečesa drugega in na to drugo namiguje.«

S temi definicijami ločimo bistvo lutke, ne pa njene specifičnosti (Trefalt, 1993).

V *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* pa je lutka definirana kot figura, ki predstavlja človeka, žival in je namenjena gledališkemu uprizarjanju.

2.1.2 Vrste lutk

Poznamo več vrst lutk, ki jih lahko uporabimo v vrtcu: ročne, ploske, marionete, mimične, telesne, senčne, roke, prste, koleno, stopalo, igrače in predmete (Borota, Geršak, Korošec, Majaron, 2006).

Vse te lutke otroci lahko izdelajo sami. Lutka, ki sem jo uporabila pri diplomski nalogi, je lutka, ki bi jo uvrstila med lutke igrače.

Lutka igrača

je lutkovna tehnika, ki jo pogosto uporabljamo za najmlajše gledalce. To je lutka, ki ne potrebuje posebnega asociativnega konteksta, igranja same sebe. Namenjena je uprizarjanju kratkih zgodbic, aktualnih prizorov in uprizarjanju ironične tematike. Te lutke ne potrebujejo in nimajo posebno izdelanih scenskih elementov ter animacijskih pripomočkov. Ker je ta lutka intimen otroški partner, se uporablja za terapevtske namene in za uprizoritev s poudarkom na didaktičnosti, zato je tudi uprizorjena v majhnih in intimnih prostorih (Trefalt, 1993).

Junakinja pričujoče naloge je lutka igrača. Za le-to sem se odločila predvsem iz izkušenj pri delu z otroki. Večkrat se je namreč izkazalo, da je bila lutka igrača pri malčkih najbolj sprejeta lutka. Otroci so bili pri igri in poskušanju vživeti se v njeno vlogo uspešni. Njihova aktivnost za igro z lutko je bila visoka. Prav tako je bila lutka igrača v mojih rokah, v rokah vzgojiteljice, uspešna motivatorica, prijateljica, animatorica ter učiteljica.

2.1.3 Moč lutk

Otrok lutki zelo zaupa, čeprav lutka oživi šele takrat, ko je v rokah vzgojiteljice. Otroci prav tako zaupajo vzgojiteljici, vendar ona zanje pomeni avtoriteto. Otrok misli, da skrivnosti, ki jih ima z lutko, vzgojiteljica ne pozna, saj si otrok razlaga, da je lutka čisto nova oseba (Borota idr., 2006).

Prav to je tista magična moč lutke, saj je lutka vzgojitelju v pomoč pri posredovanju vzgojno-izobraževalnih vsebin, pri motiviranju otrok za dejavnosti in reševanju dilem (Borota idr., 2006).

2.1.4 Otrok in lutka

Otrok se z lutko lahko sreča že zelo zgodaj v otroštvu. Z njo se vsakodnevno srečuje tudi v vrtcu, v katerem lutka lahko postane glavna avtoriteta, saj ji otrok zaupa skrivnosti in probleme ter omogoča komunikacijo z vzgojiteljico in ostalimi otroki. Preprosta lutka omogoča čustveno reakcijo in spodbuja otroka k ustvarjalnosti, ki utrjuje otrokovo samopodobo (Korošec, Majaron, 2002).

Otroci so ob lutki bolj ubogljivi (pospravljanje, skrb za copate ...) in zaupljivi, kar se pokaže, če lutko uporabimo pri sprejemu otroka v vrtec sredi leta ali ko kakšen dan otrok noče v vrtec. Otrok lutki zaupa bolj kot vzgojiteljici in se tako lažje poslovi od staršev.

Lutke imajo za otroke posebno moč in energijo. Pri tem ne govorimo o kupljenih, estetsko dodelanih lutkah, temveč o preprostih lutkah, ki jih lahko otroci izdelajo sami (Borota idr., 2006).

Otrok je velikokrat zadovoljen že s preprostim predmetom, ki ga poosebi. Primer iz prakse: Deček je poosebil svojo jopico. Ko je prišel v garderobo, je začel klicati svojo jopico, se z njo pogovarjati in jo objemati. Vprašala sem ga, ali je to njegova prijateljica, in deček mi je pritrdil. Za otroka ni pomembno, kakšna je lutka, pomembno je, da jo sprejme kot lutko, jo poosebi in gradi z njo svoj razvoj.

V marsikaterem primeru otrok lažje vzpostavi kontakt in komunicira z lutko kot pa z vzgojiteljico. »To vero lahko primerjamo z animizmom, kjer ima vsak predmet svojo dušo. Tudi igrača ima dušo v otrokovi domišljiji. Morda prav tu najdemo enega razlogov, da lutke otroke očarajo.« (Majaron, 2000, str. 34).

2.1.5 Lutka in komunikacija

»V času, ko je otrok v vsakdanji komunikaciji izpostavljen pritiskom in stresu, je pomembno najti sredstvo, da mu to olajša. Komunikacija s simbolnim jezikom, verbalnim in neverbalnim, je lahko rešitev za boljše sporazumevanje med učiteljem in učencem.« (Korošec, Majaron, 2002, str. 33).

Otroci so v vrtcu pri komuniciranju velikokrat izpostavljeni, počutijo se ogrožene in nemočne. Večina otrok je v skupini zelo glasnih in pogumnih, ko pa so v središču pozornosti, doživijo nekakšen strah, ki ga lahko odpravimo s pomočjo lutke, s katero se bo otrok pri komunikaciji počutil varnejšega in zaupljivejšega.

Vse to jim lahko olajšamo tako, da jim priskrbimo nekoga, ki bo pridobil njihovo zaupanje. Prav lutka je lahko tista, ki ji bo otrok lahko zaupal bolj kot odrasli osebi in mu bo olajšala komunikacijo z odraslimi, vrstniki, neznanimi osebami ter v trenutku, ko so le-ti v središču pozornosti. Ob lutki se bo otrok sprostil in pozabil, da je izpostavljen oziroma v središču pozornosti, postal bo bolj samozavesten in uspešno komuniciral z ostalimi udeleženci.

Ko ima vzgojitelj v roki lutko, postane »močnejši« in otroku bolj uspešno posreduje informacije. Če vzgojitelj lutko uporablja aktivno in na ustrezen način, ta vpliva na otrokov celostni razvoj.

»V času, ko je otrok v vsakdanji komunikaciji izpostavljen pritiskom in stresu, je pomembno najti sredstvo, da mu to olajša. Komunikacija s simbolnim jezikom, verbalnim in neverbalnim, je lahko rešitev za boljše sporazumevanje med učiteljem in učencem.« (Korošec, Majaron, 2002, str. 31).

Lutka vse bolj postaja magična moč v rokah vzgojitelja/učitelja, spodbuja socialni, kognitivni in čustveni razvoj (Korošec, Majaron, 2002).

2.1.5.1 Lutka od vzgojitelja k otroku

Otroke takoj ob prihodu v vrtec lahko sprejme lutka, ki jih vsakodnevno spremlja pri različnih opravilih in dejavnostih (pri jutranjem krogu, motiviranju k dejavnosti, konfliktih ...). Ti »prizori« so vedno namenjeni spodbudam otrok. Lutka lahko mnogokrat vzgojitelja reši iz zagate, saj otroci lutki vse verjamejo (da spi, jih gleda, se z njimi uči, jih posluša ...) (Borota idr., 2006, str. 108).

Otrok veliko lažje komunicira in vzpostavi stik z lutko kot pa vzgojiteljico, ne glede na to, da jo vodi vzgojitelj. To si lahko razlagamo z otrokovim strahom pred odraslo

osebo in z negotovostjo pri vzpostavljanju stikov, ki jo lutka olajša. S tem otrok na manj stresen način in mnogokrat bolj uspešno sprejme okolje, v katerem živi (Majaron, 2000).

Vzgojitelj s sporočanjem skozi lutko pridobiva otrokovo zaupanje in se mu postopoma približuje. Vzgojitelja, ki v razred nosi veselje, zadovoljstvo in vznemirjenje, otroci vzamejo za svojega in mu pričnejo zaupati. Z vsem tem pa zagotovimo osnovne pogoje za medsebojno komunikacijo (Borota idr., 2006).

Nikoli ni pomembno, kakšna je lutka, bolj je pomembno, kaj otrok do lutke čuti, zato preprosta vzgojiteljeva lutka otroka motivira in spodbuja k lastni ustvarjalnosti. Pomembno je, da lutka ne obtiči na polici v igralnici, ne da bi bila oživiljena, saj je osnovno izhodišče uporabe lutke komunikacija in medsebojni odnosi (Borota idr., 2006).

Dokazano je, da je beseda lutke »močnejša« od besede vzgojitelja, pa čeprav lutka oživi šele v rokah le-tega. Od njega je odvisno, kako bo lutko animiral in se prek nje približal otrokom v skupini. Prav je, da so lutka, vzgojitelj in otroci na enaki valovni dolžini, saj to omogoča boljšo povezanost.

2.1.5.2 Posredna komunikacija z lutko poveže vzgojitelja in otroke

V lutkovnem gledališču igralec komunicira z občinstvom prek posrednika – lutke. V tej vlogi se mora igralec odreči svojemu jazu ter se povsem posvetiti lutki, ki jo animira. V igri z lutko je v ospredju lutka, v gledališki igri pa igralec potrjuje svoj ego (Borota idr., 2006).

»Če ta način komunikacije prenesemo v vrtce, vidimo, da neposredna komunikacija v gledališki igri z izpostavljanjem jaza ustreza egocentričnim otrokom, ki želijo poudariti svoj ego. Plašen otrok si bo upal komunicirati z lutko, ker mu je le-ta »Ščit«, drugi jaz, skozi katerega sporoča. Egocentrični otrok bo svoj ego moral podrediti lutki, če bo želel vzpostaviti skozi lutko odnos z drugimi.« (Borota idr., 2006, str. 108).

Lutka je otrokom zgled, tako plašnim kot egocentričnim. Ko otrok lutko sprejme za svojo prijateljico ter ji zaupa, tako postane bolj pogumen in si upa samostojno in samozavestno vzpostavljati komunikacijo. Egocentrične otroke pa lutka uči, da se morajo podrediti lutki, saj s tem gradi tudi odnose s sovrstniki.

Pri igri z lutko se medsebojna komunikacija med otrokom in vzgojiteljem izboljša. Lutko imajo vzgojitelji pogosto v skupini – je ljubljenska skupine, ki je stalno prisotna. Lutka, ki je v skupini prisotna od začetka šolskega leta do konca, olajša prvo srečanje in navezuje socialne stike med otroki (Borota idr., 2006).

Z lutko otroka usmerjamo k navezovanju socialnih stikov z vrstniki. Prav takrat pa pri otrocih prihaja do različnih konfliktov (npr.: prepir za igrače), ki jih uspešno rešimo z razgovorom z lutko ali pa tako, da otrokom na to temo zaigramo kratko dramatizacijo in skupaj odpravimo težavo.

Otroci lutko sprejmejo kot živega člana skupine. Želijo se jo dotikati, ji zaupajo, se sproščeno pogovarjajo z njo, jo božajo ... skratka aktivno jo vključujejo v svoje življenje v vrtcu. »Vse to pa je vzrok, da je komunikacija ob uporabi lutke (katerekoli vrste) zelo dobra, je sekundarna in poteka v več smereh.« (Borota idr., 2006, str. 108).

Otroci lutko v svoje življenje v vrtcu vključujejo do take mere, da vsakodnevno zanjo skrbijo (npr.: jo hranijo, odnesejo s seboj na ležalko, jo božajo, z njo bivajo na prostem in jo ob dogovoru z vzgojiteljem radi odnesejo domov). Lutka je vključena v celotno dnevno rutino in s tem, ko se otroci z njo pogovarjajo ter zanjo skrbijo, razvijajo svojo komunikacijo.

2.1.6 Vloga lutke

Lutka v vzgojiteljevih rokah oživi, takoj je vzpostavljen odnos med lutko-animatorjem in otrokom. Če to dogajanje pritegne še tretjo osebo (gledalce), nastane gledališče. Najboljše je, da otrok lutko naredi sam, saj je otroku ustvarjanje lutke predigra za igro (Paškvan, 2010).

»Lutka namreč omogoča neomejene možnosti razvijanja odnosov med osebami, odnosov med razpoloženji, odnosov med čustvi ...« (Paškvan, 2010, str. 1).

Vzgojitelj z lutko v roki otrokom pričara kreativno dogajanje. Z lutko, ki jo otroci vzljubijo in imajo za zaveznico, lahko zaigramo tudi improviziran gledališki prizor in tako prek »lutkovne predstave« otroka usmerjamo k navezovanju odnosov ter razvijanju čustev in razpoloženj. Z različnimi sporočili in razumljivo vsebino lahko vplivamo na otrokov celostni razvoj.

2.1.6.1 Lutka kot vzgojno sredstvo

Lutka je zelo uspešno vzgojno sredstvo, ki je odvisna od tega, kako jo vzgojitelj animira in uporablja. Prek le-te lahko otrokom na več različnih načinov, ob katerih se otroci zabavajo, posredujemo raznovrstne učne vsebine.

Lutka v predšolski dobi spodbuja otrokov razvoj, saj je njena beseda pomembnejša od besed, ki jih izrečemo vzgojitelji, starši ... Pomembno je, da so lutka, animator lutke in otrok enakopravni partnerji, saj lutki uspe priti tudi v otrokovo notranjost. Otrok prek lutke spoznava stvari in se uči, zato lutke kot vzgojno sredstvo prikazujejo sliko resničnosti. Prek nje pa lahko vzgojitelj posreduje otroku humor, ki otroka razvedri in sprosti (Paškvan, 2010).

2.1.6.2 Lutka kot terapevtsko sredstvo

Lutko uporabljamo tudi za terapevtske namene. Kot sem že omenila, otrok lutki bolj zaupa, ne glede na to, da lutka oživi šele v rokah vzgojitelja. Z lutko lahko otroka pripeljemo do tega, da ji pove oz. prek nje izraža svoja mnenja, čustva ter motnje, če jih ima.

Pred mnogo leti so maske in figure izžarevale svojo terapevtsko moč in prav v 20. stoletju so ponovno odkrili lutke, in sicer za skupinske in individualne terapije pri otrocih. Otrok lutki veliko lažje izraža svoje mnenje, še posebej, ko gre za psihične motnje in duševne stiske. Lutka, ki je po navadi manjša od otroka, s svojo prisotnostjo postaja enakovredni sogovornik otroku, kot tudi terapevt. Vse to otroka spodbudi k svobodnejšemu izražanju, saj lutka velikokrat sama povabi otroka, da se z njo ukvarja, ji pripoveduje o svojem življenju, jo ljubkuje ... lahko pa se z njo identificira to tako, da se vživi v njeno vlogo. Otrok tako lahko v lutko projicira svoje težave in s tem ublaži notranje napetosti. »Lutka tako postane odraz otrokovih čustev in želja, doživljanj iz realnega sveta in razmišljanj iz namišljenega sveta.« Prek vsega tega otrok hitreje in bolj učinkovito pozabi tisto, kar ga je prizadelo, saj se s pomočjo lutke nauči zavedati svojih čustev in potreb, ki jih zadovolji v skladu z realnostjo.« (Paškvan, 2010, str. 2).

2.1.7 Otroci lutko izdelajo sami

Že zelo majhni otroci so sposobni izdelati lutko. Enostavne lutke lahko izdelajo popolnoma sami, tiste malo bolj zahtevne pa jim pomagajo narediti starejši otroci, vrstniki ali vzgojitelji. Pri tem pa otrok aktivno razvija svojo ustvarjalnost, ročne spretnosti ter prepoznavanje in obdelovanje različnih materialov (blago, papir, usnje, karton, volna ...). Prek le-tega bodo spoznali različna orodja ter skladnost materialov pri

izdelavi lutke. Pri sledenju otrokovega razvoja so pomembne le te sestavljene igrače (Majaron, 2000).

Kot sem že nekajkrat omenila, otroku ni pomembno, kakšna je lutka, temveč je v ospredju to, kako otrok lutko poosebi. Prav tega se večina odraslih oseb še vedno ne zaveda. Priprava na poosebljanje oz. odnos z lutko se prične že na začetku procesa izdelave lutke, ko otrok prične izbirati material. V procesu izdelave lutke otrok razvija svoje spretnosti in sposobnosti (fina motorika, kreativnost, vztrajnost, ambicioznost ...). Po izdelavi lutke pa sledi najpomembnejši del, oživljanje lutke. Kot sem že omenila, se bodo otroci ob lutki nezavedno posvečali sebi (gradili samopodobo, pridobivali smisel za timsko delo).

Nato se začne oživljanje novorojene lutke, saj gibanje še ni dovolj. »S potrpežljivim vzorom odraslega bo našel čar animacije: s pogledom bo neprestano spremljal svojo lutko in ji dajal kot električna baterija magično prepričljivost. Posledica je presenetljiva: ob 'živi' lutki ni več prostora za poudarjen otrokov ego. In obratno – sramežljivi otroci bodo zbrali dovolj poguma, ko se dobo 'skrili' za lutko in jo pokazali občinstvu.« (Majaron, 2000).

Ko otroci ustvarjajo lutko, so s tem vpeti v timsko delo, ustvarjanje pa prav tako buri njihovo poustvarjalnost in kreativnost. Vse to pomeni in vodi v velik napredek v socializaciji, sposobnost biti aktiven, a hkrati znati podrediti lastne cilje skupnim ciljem. Prav to, da otrok zna biti ustvarjalen, pomeni, da zna misliti na antipozitivniški način, se zna prepustiti asociacijam in videti v stvareh več kot le to, kaj je njihova funkcija (Majaron, 2000).

Vse te lastnosti otroku pomagajo graditi njegovo samopodobo, spodbujajo aktivnost in smisel za timsko delo. Otrok svoje delo tako spoštuje in hkrati zna ceniti prispevek sovrstnikov (Majaron, 2000).

Če otrok sam naredi lutko, se vsekakor bolj zaveda, da je v to vložil mnogo več truda, kot pa če bi mu lutko kupili. Ravno zaradi tega otrok lutko, ki jo izdelava sam in s sovrstniki, bolj spoštuje in ceni pomoč oz. prispevek k njenemu nastajanju vsakega člana posebej.

2.2 Oblike dela z lutko

Pri vseh dejavnostih, tako tudi pri dejavnostih z lutko, uporabljamo več metod dela. Te se razlikujejo glede na to, kakšno dejavnost načrtujemo za otroke. Nekatere

dejavnosti lahko izvajamo individualno (posameznik), skupinsko (po skupinah) in skupno (vsi udeleženci skupaj).

Individualno obliko dela lahko uporabimo, na primer, ko lutka enega otroka individualno spodbuja k cilju določene dejavnosti. Skupinsko uporabimo, na primer, ko otroke razdelimo v manjše skupine, v katerih sodelujejo vsi otroci in delo poteka v timskem duhu. Skupno obliko pa uporabimo, na primer, ko povabimo k dejavnosti vse otroke naenkrat.

2.2.1 Skupinska oblika

Skupinska oblika dela poteka pri pouku, kjer so otroci razdeljeni v majhne skupine (2–6 učencev). V taki skupini spontano pride do horizontalne komunikacije učenec-učenec. Prav taka komunikacija poteka v vseh skupinah istočasno. To nam pove, da se verbalno, neverbalno in integrirano izraža toliko učencev, kot je skupin (Kroflič, 1999).

Pri skupinskem delu je pomembno, da sodelujejo vsi otroci, da delo v skupini poteka sproščeno in ustvarjalno. Koliko se otrok oz. učenec vključuje, je odvisno od njegove volje in osebnih lastnosti. Vsak član skupine prispeva košček, s katerim pokaže, česa je zmožen. Vse to otrokom pomaga h graditvi samopodobe (Korošec, Majaron, 2002).

2.2.2 Individualna oblika

Pri individualni obliki poteka komunikacija med vzgojiteljem in otrokom. Vzgojitelj oz. učitelj daje učencu dodatna navodila, ga spodbuja pri delu ... lahko gre pa tudi za odnos učenca do sebe (individualne improvizacije). »Otrok pri individualni improvizaciji išče razsežnost svojega telesa, verbalnih sposobnosti in domišljije.« (Korošec, Majaron, 2002).

Individualna oblika dela se pojavlja tudi pri otrokovem ustvarjanju. Na začetku otrok vzpostavi odnos do nastajajoče lutke, pri katerem se vzpostavlja magična komunikacija med njima, ki se nadaljuje z animiranjem lutke (Korošec, Majaron, 2002).

2.2.3 Frontalna ali skupno

Frontalno obliko dela uporabljamo takrat, ko želimo animirati vse otroke hkrati. Delo za ugoden potek delavnic lahko začnemo v krogu in s tem omogočimo komunikacijo v vseh smereh. Če so učenci sproščeni (ugodje, varnost), lažje

vzpostavijo stik z učiteljem/vzgojiteljem in ostalimi udeleženci. To nam omogoča komunikacijski stik s pogledom oz. uspešno dvosmerno komunikacijo med učiteljem/vzgojiteljem in vsakim otrokom ter celotno skupino otrok (Korošec, Majaron, 2002).

2.3 Metoda dela z lutko

Pri izvajanju raznovrstnih lutkovnih dejavnosti z otroki uporabljamo več različnih metod dela. Ko dejavnost načrtujemo, se odločimo, katero ustrezno metodo dela z lutko bomo uporabili. Pri aktivnostih lahko pride do spontane igre z lutko, pripravljanja prizorov z lutko, pripovedovanja z lutko, pogovarjanja skozi lutko, učenja in poučevanja z lutko ter izdelave lutke. Vse te metode nam omogočajo uporabo lutke pri dejavnostih na različne načine.

N. Renfro in T. Hunt (1982, str. 19) izpostavljata šest različnih vrst oz. tehnik dela z lutko:

2.3.1 Spontana igra z lutko (*puppet playing*)

Spontana igra z lutko se zgodi spontano, brez posredovanja odraslih oseb. Pri tej tehniki se otrok sproščeno in svobodno pogovarja z lutko, se z njo igra in med igro spreminja vloge, gre za nekakšno simbolno igro. Pri igri lahko eksperimentira otrok sam, v dvojicah ali pa eksperimentira več otrok hkrati.

Otroci se igrajo pred ogledalom, v lutkovnem kotičku, znajo pa si na enostaven način izdelati oder, pri katerem potrebujejo pomoč odrasle osebe, predvsem pri izbiri materiala in kakšnih tehničnih popravkih.

Fascinantna ali spontana igra se lahko zgodi tudi med vodenimi dejavnostmi, ki vzgojitelja preseneti. Prav je, da pri tem otroka ne prekinemo, češ da želimo doseči zastavljen cilj in hiteti naprej, saj le-tega lahko kasneje zelo hitro dosežemo. Čeprav lutka še ni končana (brez oči, detajlov) in se je sposobna gibati, se začutita v prostoru energija in izredna komunikacija na več ravneh (pogovor z lutko, vživljanje lika, spontana komunikacija z dvema lutkama, odvijanje prizorčka za zaveso ...). Prav zato je učiteljeva/vzgojiteljeva vloga zelo pomembna. Večina vzgojiteljev obstane in opazuje otroke, ki z enim samim gibom lutke potegnejo v življenje.

2.3.2 Priprava prizorov z lutko (puppetizing)

To je dejavnost, ki poteka pod vodstvom odrasle osebe in otroke usmerja k pripravi prizorov z lutko. Ti prizori se pripravljajo ob gibanju in dialogih in so na osnovi zgodbe, poezije, glasbe, domišljije ali realnega življenja. Otroci so pri gibanju svobodni, niso omejeni z odrom, zato lahko raziskujejo gibanje svojega telesa in lutke. Vse to pa je odvisno od tega, s katero lutko pripravljamo prizor. Ko prizor pripravljamo s prstnimi lutkami, ne potrebujemo toliko prostora kot npr. s telesnimi lutkami, ki potrebujejo večji igralni prostor.

Otroci so lahko svobodni tudi pri idejah, dialogu in scenariju, saj ni določenega scenarija in besedila za učenje na pamet. Pomembno je, da vzgojitelj ni pod pritiskom nastopa in tako otroke pusti njihovi ustvarjalnosti. Pri vsem tem so zelo pomembni tudi gledalci (sošolci, vrstniki iz sosednjega razreda, mlajši vrstniki ...), ki s svojim gledanjem nagradijo ustvarjanje. Priprava predstave ima pozitiven vpliv tako na celotno skupino kot tudi na posameznika.

2.3.3 Pripovedovanje z lutko (puppetelling)

Eno od največjih bogastev, ki nam ga lahko ponudijo lutke, je pripovedovati zgodbo, predstaviti poezijo, učiti se pesem ob glasbi in deliti vsebino knjige s pomočjo lutke. Gre za preprosto pripovedovanje z lutkami, ki vzgojitelju dajejo možnost ustvarjanja magičnega sveta za in z otroki. Ko nam zgodbo pripoveduje protagonist v prvi osebi, zgodbo doživimo čisto drugače, iz drugega zornega kota, če se mu pridruži še antagonist, je prisoten še en drugačen zorni kot. Pripovedovanje z lutko ni predstava pred občinstvom, pač pa predstavitev zgodbe iz literature in neformalni prizor. Med predstavitvijo zgodbe je prisoten pristen dialog med lutko in otrokom, ki ga pri pripovedovanju ali branju zgodbe ni. Prek tega se otroci lažje vživijo v lutkovne junake, jih spodbujajo, sprašujejo in like globlje doživijo.

2.3.4 Pogovarjanje skozi lutko (puppetalking)

Ko se otrok pogovarja skozi lutko, gradi svoj emocionalni in socialni razvoj. To, da odrasli mislijo, da otroci, ki ne znajo z besedami opisati svojih misli, ne zmorejo izraziti svojih čustev in doživetij, ne drži. Otroci potrebujejo pravi medij, da se bodo znali izražati. Lutka nam lahko pomaga razvijati otrokovo sposobnost, prepoznati, razumeti in verbalizirati otrokova čustva in misli. Otrok včasih težko zaupa odrasli osebi, zato bo otrok bolj sproščen ob pogovoru z lutko ali ob lutki. Lutka otroku v tej komunikaciji predstavlja nekakšen ščit, ob katerem se počuti manj izpostavljenega. Pri tem se otrok

ne počuti odgovornega za dejanja, ki jih naredi lutka, in je zato bolj sproščen. Ko pa se vloga zamenja, ko lutka animira vzgojitelj, otrok vso pozornost usmeri v lutko in tako so odpravljene vse ovire v medsebojni komunikaciji. V skupini je dobrodošla lutka ljubljenska skupine, ki ji otrok lahko povsem zaupa, je z njim vedno in povsod. S tem bo otrok razvijal verbalne sposobnosti. Ob igri z lutko se bo otrok lažje izražal in pričel razumevati sebe.

Lutka je senzibilna poslušalka, nežna z otrokom, ne obtožuje in ne graja, skratka je prijateljica skupine, ki lahko vsak čas pokuka iz predala ali košare in spodbuja ter tolaži otroke.

2.3.5 Učenje in poučevanje z lutko (*puppeteaching*)

Raznovrstne enostavne lutkovne tehnike so nam lahko v pomoč pri motiviranju otrok za delo, pri dobrem razumevanju učne snovi in pri doseganju kurikularnih ciljev. Vzgojitelj otrokom prek lutke posreduje informacije na zanimiv način, otroci pa se ob izdelavi lutke in igri z njo celostno učijo.

2.3.6 Izdelava lutke (*puppetmaking*)

Ko otrok izdeluje lutko, potrebuje svobodo, da lahko oblikuje karakter lutke po svoje, saj že izdelava otroku zagotavlja možnost za projekcijo čustev, misli in želja. Pri malčkih ni pomembno, kakšna je lutka, temveč to, da otrok ve, da je naredil neko žival, pa tudi če ni čisto nič podobna pravi živali. Odrasli moramo sprejeti njegovo kreacijo in mu povsem verjeti.

Ob izdelavi lutke bo otrok spoznaval različne materiale, razvijal fino motoriko (koordinacija roka-oko), izražal čustva že ob kreiranju lutke ipd. Ko bo lutka končana, jo bo otrok mnogo bolj znal ceniti kot katerikoli drugo in z njo vzpostavljati intimen ter pristen odnos.

Posameznih načinov dela z lutko ne moremo ločiti, saj se metode med seboj povezujejo in pripeljejo do celotnega projekta, do posamezne učne ure ali igre z lutko. Vse lutke med otroke in vzgojitelje prinašajo veliko kreativnosti, medsebojnega povezovanja in pozitivnega vznemirjenja.

Pri načrtovanih dejavnostih ni nujno, da uporabimo le eno metodo dela. Velikokrat uporabimo dve ali celo več metod dela, ki se med seboj povezujejo. Na primer, na začetku dejavnosti zaigramo otrokom dramatizacijo in nato starejšim otrokom omogočimo, da tudi sami priredijo predstavo z lutkami. Na začetku bi uporabila metodo

pripovedovanja z lutko, ko pa bi otroci sami pripravljali prizor, bi uporabila metodo priprave prizorov z lutko.

Zgoraj navedene metode dela bom praktično preizkusila v nalogi, zato jih na tem mestu objavljam dobesedno.

2.4 Vključevanje lutke v kurikulum

2.4.1 Kurikulum za vrtce

»Kurikulum je nacionalni dokument, ki ima svojo osnovo v analizah, predlogih in rešitvah, ki so uokvirile koncept in sistem predšolske vzgoje v vrtcih, kot tudi v prejetih načelih in ciljih vsebinske prenove celotnega sistema vzgoje in izobraževanja.« (Bahovec, E. D., et al., 1999).

Kurikulum za vrtce je dokument, ki spoštuje tradicijo slovenskih vrtcev in hkrati dopušča, dopolnjuje, spreminja in nadgrajuje dosedanje delo v vrtcih. Prav tako prepozna cilje in načela pedagoške vzgoje, omogoča, da se otrok uči v povezavi s svojim fizičnim in socialnim okoljem, da otrok razume ter dojema svet celostno in da v vrtcu razvija ter navezuje socialne stike z odraslimi in vrstniki (Bahovec, E. D., et al., 1999).

V njem so zapisani cilji, iz njih izpeljana načela, temeljna vedenja o razvoju otroka in učenju v pedagoškem obdobju. Sem sodijo in so zapisani tudi globalni cilji, iz katerih so izpeljani cilji na posameznem področju (gibanje, jezik, umetnost, družba, narava in matematika) ter predlagani primeri dejavnosti in vsebin. Vzgojitelji pa smo tisti, ki bomo izbrali, kaj, kdaj in kako (Bahovec, E. D. et al., 1999).

Kurikulum je dokument, v okviru katerega načrtujemo dejavnosti v vrtcu. V njem so zapisane smernice, ki so nam v pomoč pri načrtovanju dejavnosti. Za vsako posamezno področje (gibanje, umetnost, jezik ...) so zapisani cilji in načela, ki jih dosegamo na določenem področju. Velikokrat so nam v pomoč tudi primeri dejavnosti, ki so zapisani pri posameznem področju. Ko načrtujemo dejavnosti, ni nujno, da uporabljamo striktno te cilje, kurikulum nam hkrati dopušča tudi svobodo, saj si lahko dejavnosti in cilje sestavimo sami v okviru področij.

Pri svojem delu moramo biti ustvarjalni. Včasih se zgodi, da si kakšno dejavnost vzamemo tudi kot izziv, saj v začetku nismo prepričani, kako jo bodo otroci razumeli oz. sprejeli. Ko vzgojitelj načrtuje dejavnosti, je pomembno, da izhaja iz otrok. To pomeni, da načrtuje dejavnost prek opazovanja otrok. Tako vzgojitelj ugotovi, kaj dejansko v

določenem obdobju otroci potrebujejo. Načrtovati moramo raznovrstne dejavnosti, saj otroci prek le-teh razvijajo čustveni, socialni in kognitivni razvoj.

2.4.2 Cilji raziskovanja

Z načrtovanimi dejavnostmi z lutko (v empiričnem delu) želim uresničiti naslednje cilje s posameznih področij kurikuluma:

Umetnost:

- Doživljanje, spoznavanje in uživanje v umetnosti.

Jezik:

- Poslušanje, razumevanje in doživljanja jezika.

Družba:

- Spodbujanje otroka k iskanju empatije in socialnih stikov.

Gibanje:

- Razvijanje gibalnih sposobnosti.

Narava:

- Otrok odkriva in spoznava naravo.

Matematika:

- Razvijanje matematičnih spretnosti.

2.4.3 Lutke in kurikulum

Pri izvajanju dejavnosti z lutkami otroke pripravimo do tega, da so sproščeni in kreativni. Ko nam v skupini uspe pričarati tako vzdušje, nam otroci mnogo bolje prisluhnejo ter se s tem učijo. Vzgojitelj z lutko v roki lahko prek igre, lutkovne predstave, pogovarjanja z lutko ... uči otroke resničnosti. Otrok pa se bo v interakciji z lutko prek igre učil in napredoval na vseh področjih razvoja. Prek lutke lahko otroci dosežejo različne vzgojno-izobraževalne cilje. Pri izvajanju dejavnosti ni pomembno samo to, da se otroci dobro počutijo, temveč to, kaj so se iz tega naučili in kaj pridobili (Borota idr., 2006).

Lutkovna dejavnost je uspešna oz. nujna dejavnost v vrtcu in šoli za učenje ter poučevanje na področjih kurikulumu. Kreativna lutkovna dejavnost poleg znanja želi tudi sproščene, ustvarjalne otroke, otroke, polne idej in domislic za reševanje problemov (Korošec).

Lutke otrokom zagotovijo, da dosežejo naslednje vzgojno-izobraževalne cilje:

- »spodbujanje kreativnega izražanja,
- stimuliranje in povečanje domišljije,
- razvijanje spontanega besednega izražanja,
- izboljšanje govora in izgovorjave,
- razvijanje spretnosti pisanja in gladkega branja,
- pridobivanje občutka za vrednotenje literature,
- medsebojno usklajevanje in razvijanje občutka za čas in prostor,
- spodbujanje otrokovega občutka lastne vrednosti,
- razvijanje samozaupanja in doseganje osebnega zadovoljstva,
- sproščanje strahov, agresije in frustracij na sprejemljiv način,
- razvijanje socialno-interakcijskih spretnosti,
- pridobivanje sposobnosti za reševanje problemov,
- izboljšanje fine motorike,
- opazovanje sveta z vsemi čutili; zapomniti si opazovano, nato pa ga obdelati in oživiti z lutkami,
- vrednotenje dela.« (Borota idr., 2006, str. 110)

»Vse zgoraj napisane cilje lahko pri vzgoji in dejavnostih, ki so del sodobnega učnega načrta, dosežemo s pomočjo lutke, s tem, ko so otroci v procesu aktivni in postopoma usvajajo cilje od izdelave lutke do končnega izdelka (lutkovni prizor oz. predstava). Pri oceni vsekakor ni pomemben videz lutke, temveč naslednji dosežki:

- sodelovanje med otroki,
- komunikacija,
- reševanje tematskega problema,
- določitev soglasja v skupini,
- čustveni odzivi posameznikov,
- vključitev posameznega otroka v skupino,
- oblikovanje zgodbe,
- koliko otrok je sodelovalo,
- oživitev posamezne lutke.« (Borota idr., 2006, str. 111).

»Pri vseh dejavnostih je v ospredju proces, ne pa končni izdelek oz. prizor, saj je v ospredju oz. na prvem mestu razvoj otroka.« (Borota idr., 2006, str. 111).

To, da se vzgojitelj zaveda, da se otrok dobro počuti od delu in igri z lutko, seveda ni dovolj. Pomembnejši so cilji, ki jih želimo z lutko uresničiti. Cilji so med seboj lahko zelo raznovrstni, nikoli pa jih med seboj ne moremo ločiti, saj z lutko vplivamo hkrati na čustveni, socialni in kognitivni razvoj otroka (Borota idr., 2006).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Uvod v empirični del

Spominjam se, da so bile že v mojem predšolskem obdobju prisotne lutke, najbolj pa mi je ostala v spominu moja prva ročno izdelana lutka. Prav tako sem prek dramskega krožka nastopala v kar nekaj dramatizacijah.

Prav zaradi zgoraj navedenih argumentov sem se odločila, da lutko približam in uporabim tudi pri tako majhnih otrocih v vrtcu. Odločila sem se, da otroke z lutko popeljem skozi posamezna področja kurikuluma.

Pri vsaki posamezni dejavnosti bom lutko uporabila na več različnih načinov. V nekaterih bo lutka uporabljena kot motivator, nekje za uprizoritev predstave, pri nekaterih dejavnostih pa se bo vpletla v celotno dogajanje. Skratka lutka želim uporabiti pri vseh dejavnostih s področja kurikuluma, in to na čim več različnih načinov.

Pri načrtovanju dejavnosti bom izhajala iz otrok, kar pomeni, da bom vsebino prilagodila idejam oz. potrebam otrok. Za izvajanje posameznih dejavnosti želim uporabiti različne oblike dela, ki se bodo med seboj prepletale (v posamezni dejavnosti bom uporabila več kot eno obliko dela z otroki). To pomeni, da bom nekje z otroki ter lutko delala individualno, nekje v manjših skupinah, v nekaterih primerih pa bi rada pritegnila pozornost vseh otrok.

Prav tako želim pri dejavnostih uporabiti različne metode dela z lutko, ki se bodo med seboj povezovale.

Za izvedbo vseh dejavnosti pa potrebujem lutko, ki jo bodo otroci izdelali sami. Otrokom bom omogočila, da so prisotni v celotnem ustvarjalnem procesu in da izrazijo svojo kreativnost. Pri tem bom uporabila metodo izdelava lutke.

Na jezikovnem področju želim z lutko uprizoriti lutkovno predstavo, s katero bom otrokom posredovala sporočilo o socialnih stikih med vrstniki. Uporabila bom metodo pripovedovanje z lutko, saj bom z lutko otrokom zaigrala dramatizacijo.

S področja umetnosti bom izvajala tri dejavnosti. Pri likovni dejavnosti bom otroke usmerila, da lutki naredijo hišico. Uporabila bom metodo pogovarjanja skozi lutko, saj želim vzpostaviti komunikacijo med lutko in otroki. Plesno dejavnost bom povezala z gibanjem. Otroci imajo zelo radi rajalno igro ringaraja, zato želim, da na to povabijo tudi lutko. Tudi pri tej dejavnosti bom uporabila metodo pogovarjanja skozi lutko. Pri glasbeni dejavnosti želim z lutko otroke seznaniti z novimi instrumenti ter jim omogočiti igranje na instrumente tako, da pripravijo koncert za lutko. Uporabila bom metodo učenje in poučevanje z lutko.

Pri dejavnosti s področja družbe želim otroke motivirati z dramatizacijo, zato bom na začetku dejavnosti uporabila metodo pripovedovanja z lutka. V nadaljevanju, ko bom otroke motivirala k izdelavi prijateljev za lutko, bom uporabila metodo pogovarjanja skozi lutko.

Pri naravi želim prek lutke otroke seznaniti z naravnim materialom. To dejavnost bom nadgradila z iskanjem skritega zaklada, zato bom na začetku dejavnosti uporabila metodo učenje in poučevanje z lutko ter nadaljevala z metodo pogovarjanja z lutko.

Pri zadnji dejavnosti s področja matematike želim pri otrocih prek igre z lutko in didaktično igro razvijati matematične spretnosti, zato bom uporabila metodo učenja in poučevanja z lutko.

HIPOTEZE

H1: Lutka otroke motivira k večji dejavnosti in večji aktivnosti.

H2: Lutko lahko uporabimo pri dejavnostih na vseh področjih kurikuluma.

H3: Lutka v improvizirani igri uči modele socialnega učenja.

H4: Lutka otroke spodbuja k samostojnosti, iniciativnosti in ustvarjalnosti.

3.2 Od kod ideja za lutko miško?

Idejo za izdelavo miške sem dobila nekega dne, ko smo otroke po počitku združevali in sem jih vodila v oddajno igralnico. Ta dan so bili otroci zelo živahni. Za pot v drugo igralnico sem jih želela motivirati, in sicer s tem, da sem jim povedala, da sem na hodniku srečala majhno miško, ki je zelo plašna. Otrokom sem naročila, da morajo,

če jo želijo videti, hoditi čisto tiho, da se nas miška ne bi ustrašila. In res: otroci so vse to upoštevali in v drugo igralnico odšli tiho kakor miške.

Naslednji dan, ko smo se pripravljali za odhod v drugo igralnico, je eden izmed dečkov sam rekel: »Pšt, pši mika bo.« Vsi otroci so ga upoštevali in na hodniku smo poiskali luknjico, kjer naj bi bila miška doma. Vendar je še vedno nismo videli. Skupaj smo ji zapeli pesmico *Mala miška* (M. Voglar), a zaman, miška se nam ni prikazala.

Na podlagi spoznanja, da sem z »zgodbo o miški« pritegnila pozornost otrok, sem se odločila, da skupaj z otroki izdelam lutko miško, da jo bomo imeli v skupini. Strokovni delavki sva naslednji dan otrokom povedali, da miške ni več tam in da si lahko sami naredimo miško, če si jo še vedno želijo videti. Eden izmed dečkov je rekel: »Ja, jaaaaa mika bo.« Ostali otroci pa so od navdušenja kar pričeli ploskati. Moram priznati, da me je ta reakcija otrok zelo presenetila, saj nisem pričakovala, da bodo otroci mojo idejo sprejeli s takim navdušenjem.

Otroke sem na prihod lutke miške senzibilizirala s socialno oz. prstno igro Pojdimmo na vrt pogledat, kaj delata miška in krt ter pobarvanko, na kateri je bila miška.

Glavno področje te dejavnosti je bila umetnost/likovna (barvanje miške), ki se je prepletala s področjem družbe (socialna igra).

Sociala oz. Prstna igra: Miška in krt (M. Voglar)

Pojdimmo na vrt pogledat, kaj delata miška in krt.

Miška po vrtu drobenclja (*s prsti se sprehodimo po otrokovih dlaneh*),

Krt zemljo ravna (*z dlanmi pobožamo otrokove dlani*),

miška rožice nabira za krta (*s palcem in kazalcem desne roke rahlo potegnemo vsak otrokov prstek kot da obiramo*),

krt luknjice vrta – luknjico za miško vrta, vrta, vrta (*s kazalcem desne roke vrtamo v dlan otroške roke*).

V eni luknjici miška spi (*primemo hrbtno stran otrokove roke, potisnemo palec proti dlani in zapremo dlan v pest z ostalimi prsti*).

V drugi luknji krtek spi (*enako kot prej samo druga roka*).

Ninaj, ninaj, ninaj ni (*obe roki primemo, damo drugo zraven druge in zibamo*).

Pri socialni igri so sodelovali vsi otroci. Dodatne motivacije za dejavnost nisem potrebovala, saj sem jih motivirala že s tem, da sem jim povedala, kaj bomo delali, oz. omenila besedo miška. Aktivnost je bila visoka, saj so se otroci s posnemanjem odrasle osebe igrali socialno igro. Otroci so bili pri igri zelo vztrajni, izrazili so željo po nekaj ponovitvah. Za izvedbo igre sem vsakič določila po enega otroka, na katerem sem dramatisirala igro. Otroci so bili pri tem strpni in pozorni do svojih prijateljev.



Slika 2: Barvanje miške

Tudi za področje umetnosti, in sicer likovne, otroci niso potrebovali dodatne motivacije. Otroci so takoj, ko so opazili, da strokovni delavki pripravljava pripomočke za izvajanje likovne dejavnosti, prišli k mizi in aktivno opazovali. Zanimanje za dejavnost je bilo veliko, otroci so k dejavnosti pristopili samostojno. Ob začetku dejavnosti smo vsi skupaj poimenovali žival, ki je bila narisana na listu papirja. Otroci so takoj vedeli, da je to miška.

Otroci so bili pri ustvarjanju aktivni, natančni, samostojno so izbrali barve miške. S to dejavnostjo so otroci pokazali veliko mero vztrajnosti. Otroci so uživali v umetnosti.

Obe dejavnosti sta bili dobro načrtovani, saj je bil moj namen, da si otroci lažje predstavljajo miško, uresničen. Naslednji korak je bil izdelava lutke.

3.3 Priprave

3.3.1 Priprava št. 1

Dejavnost: Izdelava lutke miške

Področje: Umetnost/likovna

S to dejavnostjo želim, da otroci aktivno in vztrajno sodelujejo pri izdelavi lutke miške. Otroci bodo vključeni v celoten ustvarjalni proces, od načrtovanja do končnega izdelka. Dejavnost želim izvajati z vsemi prisotnimi otroki v skupini. Prav tako bi rada, da se otroci sami opogumijo in pričnejo izdelavo lutke, želim jim ponuditi svobodo. V ospredje bom postavila načelo enakih možnosti in upoštevanja različnosti med otroki, saj bom otrokom omogočila enakovredne razmere za njihov razvoj, upoštevala bom starost otrok in individualne razlike. Pričakujem, da bodo otroci sodelovali in potrebovali mojo pomoč, spodbudo, motivacijo za vztrajno delo ter demonstracijo za izdelavo lutke. Skratka poskrbela bom, da bodo otroci pri ustvarjanju čim bolj kreativni.

Cilj: Otrok sodeluje pri izdelavi lutke miške.

Aktivnost otroka: Otrok sodeluje pri izdelavi lutke miške.

Vloga odraslega: Za izdelavo miške otroke motiviram s fotografijo miške. Poskrbim za ves potreben material za izdelavo miške.

Oblika dela: Skupinska, individualna

Metoda dela: Izdelava lutke (*puppetmaking*)

Sredstva: Pobarvanka, gumbi, šablone iz blaga (velurja), fotografija miške, šivanka, škarje, polnilo

Metodični postopek:

Za izdelavo lutke sem otroke motivirala s fotografijo, na kateri je bila lutka miška. Otrokom sem na mizo ponudila material za izdelavo miške, ki sem ga pripravila doma. Skupaj smo naredili lutko miško.

Potek dejavnosti:

Otrokom sem najprej pokazala fotografijo, na kateri je miška (zaradi lažje predstave). Otrokovi odzivi na fotografijo so bili zelo različni. Otrokom sem namenoma pokazala fotografijo drugačne miške, kot je bila na pobarvanki. Zanimalo me je, ali jo bodo prepoznali. Bila sem pozitivno presenečena, saj so trije otroci, ki govorijo, dejali »Mika je, jaaa.« Stekel je pogovor o miški. Najprej smo poimenovali dele miške. V pogovor sem vključila vse otroke, tudi tiste, ki še ne govorijo. Tisti otroci, ki govorijo, so poimenovali dele, tiste, ki še ne govorijo, pa sem usmerila v to, da so dele pokazali. Moj namen, da si otroci lažje predstavljajo miško, je bil uresničen.

Nato sem otrokom ponudila material oz. osnovo za izdelavo lutke miške, ki sem ga pripravila doma. Najprej sem otrokom na mizo ponudila vrečko, v kateri so bili gumbi, ušesa, tačke, repek, trup miške in pena. Otroke sem nekaj časa pustila in jih pri tem opazovala. Ko so se opogumili, so previdno vse dele miške zložili na mizo ter jih opazovali. Nihče od otrok ni vedel, kateri del je kateri. Otroci so potrebovali mojo pomoč, zato sem se vključila, da smo skupaj poimenovali dele oz. material, ki je bil v vrečki. Bilo je zanimivo, ko je ena izmed starejših deklic prijela trup in koščke penaste gume (ali kosme polnila, kot se zdi na sliki) ter pričela polniti trup. Ta čas sem zopet pričela opazovati otroke. Ostali otroci so se ji čisto samostojno pridružili. Bila sem presenečena, saj nisem pričakovala, da bodo otroci tako sodelovali in si pomagali med seboj, bili so strpni in vztrajni. Ob načrtovanju dejavnosti sem bila prepričana, da bodo otroci pri polnjenju trupa potrebovali mojo demonstracijo.



Slika 3: Polnjenje miškeinega trupa

Ko so končali, je prišlo na vrsto šivanje oči. Ena izmed deklic je sama prinesla gumb in določila mesto, kje bo miška imela oči. Otroci so sami pokazali, kje bo imela naša lutka miška oči. Moram priznati, da so imeli zelo dobro predstavo.



Slika 4: Šivanje oči

Eden od dečkov je prijel rep, me pocukal za roko, saj še ni znal govoriti, in mi pokazal, kam moram prišiti rep.



Slika 5: Določitev mesta za rep

Na koncu sva strokovni delavki zašili še miškine tačke in naša miška je bila končana. Otroci so miško takoj vzljubili in zanjo pričeli skrbeti.

Celotna dejavnost je uspela. Otroci so to dokazali s svojo aktivnostjo, zainteresiranostjo in vedoželjnostjo pri dejavnosti. Cilj, da otrok sodeluje pri izdelavi lutke miške, je popolnoma uresničen, saj so pri izdelavi lutke sodelovali vsi otroci, ki so bili ta dan prisotni v skupini. Otroci so v umetnosti uživali ter spoznali raznovrsten material. Sodelovali so v različnih stopnjah ustvarjalnega procesa (od načrtovanja do končnega izdelka). Iz analize dejavnosti je razvidno, da sem izbrala ustrezno metodo dela, izdelava lutke (*puppetmaking*), saj so bili otroci pri izdelavi dokaj svobodni (sami so določili mesto oči, repa, ušes ter nog), spoznali so različne materiale, poleg zastavljenega cilja so razvijali fino motoriko, ob izdelavi so izražali čustva prek nežnosti do nastajajoče se lutke ter ob koncu znali ceniti lutko.

Ocena rezultatov in načrtovanje naslednjih korakov:

Likovna dejavnost je bila zelo ustvarjalna, saj so otroci sami poustvarili lutko miško. Motivacija za delo je bila dobro načrtovana, saj so v vseh segmentih sodelovali vsi otroci. Aktivnost otrok je bila visoka. Ustvarjalnost se je izražala v posameznih elementih, ko so otroci sami izbrali položaj posameznega dela lutke. Lutka je svojstvena, saj je nastala po otroških zamislih.

Dejavnost je bila dobro načrtovana, otroci so bili vztrajni in do konca polno aktivni. Končni rezultat, sprejeti lutko, je bil dosežen, saj so jo otroci takoj sprejeli za svojo ljubljenko.

V nadaljevanju želim z izdelano lutko stopnjevati vztrajnost otrok pri poslušanju. Poleg tega želim otroke seznaniti z elementi socialnih veščin (igra v paru in manjši skupini).

3.3.2 Priprava št. 2

Dejavnost: Dramatizacija: Miška se igra s svojim prijateljem miškom

Področje: Jezik

Za prvo dejavnost sem izbrala dejavnost s področja jezika. Uporabila bom ustrezno intonacijo in ustrezna načela pripovedništva, saj si želim, da bodo vsi otroci sledili lutkovni predstavi do konca. S preprosto vsebino bi otrokom rada sporočila, kako se lahko prijatelji med seboj igrajo in navezujejo socialne stike. Lutko, ljubljenko miško bom v tej dejavnosti uporabila tako, da bom z njo uprizorila predstavo. Dejavnost bom začela z uvodno motivacijo, in sicer s petjem pesmi o miški. Zanima me, kakšni bodo odzivi na dejavnost, ali bodo otroci razumeli socialno sporočilo zaigrane predstave (pravila kooperativne igre), hkrati pa bom spremljala vztrajnost otrok pri dejavnosti. Pričakujem, da vsi otroci ne bodo vztrajali do konca (najmlajši).

Cilji dejavnosti: Otrok razume zaigrano izmišljeno improvizacijo.

Otrok prisluhne lutkovni predstavi in vztraja do konca.

Otrok doživi umetniška čustva ob igri.

Aktivnost otroka: Otrok si ogleda lutkovno predstavo, se vključuje in pri le-tej vztraja do konca.

Vloga odraslega: Otrokom na primeren način zaigram kratko izmišljeno improvizacijo.

Oblike dela: Skupna, individualna

Metoda dela: Pripovedovanje z lutko (*puppetelling*)

Sredstva: Lutki miška in mišek, lesen konstruktor, pesmica *Mala miška* (M. Voglar)

Metodični postopek:

Otrokom zaigram izmišljeno improvizacijo Miška se igra s svojim prijateljem miškom

Nekega dne se je miška v svoji hišici igrala z lesenim konstruktorjem. Zdelo se je, da nekdo trka na vrata, za to se ni zmenila, igrala se je naprej. Nato je nekdo močnejše potrkal na vrata. Šla je odpret in pred vrati je bil mišek, ki se je prišel k miški igrati. Miška je svojega prijatelja povabila naprej. Skupaj sta se igrala z lesenim

konstruktorjem. Miška je prijatelju povedala, da je zelo žalostna, ker ne more oz. ne zna sestaviti velikega, največjega stolpa. Mišek je miško potolažil in ji obljubil, da ji bo pomagal. In res: skupaj sta sestavila največji stolp na svetu. Bila sta tako vesela, da sta od veselja zapela pesmico *Mala miška* (M. Voglar).

Po končani improvizaciji lutki povabita ostale otroke k igri z lesenim konstruktorjem.

Potek dejavnosti:

Na začetku sem otroke nagovorila, da naj se usedejo na blazine, saj jim mora miška nekaj povedati. S sodelavko sva pričeli peti pesem *Mala miška* (M. Voglar) in otroci so se ta čas posedli po blazini. Nekateri so potrebovali najino pomoč, najstarejši pa so kar žareli, ko so slišali novico, da pride miška, in se takoj usedli na blazino. Ko smo pesmico zapeli do konca, se je predstava začela. Med izvedbo sem ves čas opazovala otroke. Bili so vztrajni in predstavo so gledali nepremično. S sodelavko sva se nekajkrat kar spogledali, saj še nobene improvizacije otroci niso gledali tako aktivno. Najbolj zanimivi so bili trije otroci (oz. njihov izraz na obrazu), ko je bila miška žalostna. V dramatizacijo so se namreč popolnoma vživeli. Pričakovala sem, da najmlajši otroci ne bodo vztrajali do konca, saj je bila improvizacija kar dolga. Bila sem pozitivno presenečena.



Slika 6: Otroci pri dramatizaciji

Improvizacijo smo zaključili s petjem pesmi *Mala miška* (M. Voglar). Otroci so prepevali zraven. Najbolj pa je bilo zanimivo, ko so otroci po koncu petja začeli govoriti: »Še, še, še,« in ploskati, zato smo ponovno zapeli pesem. Na koncu sta miška in mišek otroke povabila, da skupaj sestavijo stolp.

Med izvajanjem predstave sem se počutila uspešno. Otroci so mi sledili in vztrajali do konca predstave. V naslednjih dneh se je izkazalo, da so otroci sprejeli tudi vsebino

sporočila, saj je njihova igra postala bolj kooperativna, bilo je manj sporov. Moja predvidevanja, da najmlajši otroci ne bodo vztrajni, se niso uresničila. Lutka je s svojo magično močjo privabila otroke k temu, da so vztrajali do konca.

Predstava, v katero sem vključila tudi sodelavko, je ustrezala starosti otrok, bila jim je povsem razumljiva. Otroci so vztrajno in aktivno spremljali improvizacijo. Vsi so vztrajali do konca in tudi sodelovali pri igri po koncu predstave. Zopet sta bili lutki (miški) tisti dve, ki sta poskrbeli za čar igre. Otroci so znali prisluhniti tudi načinu igre in sporočilu, ki sva jim ga strokovni delavki posredovali z improvizacijo, saj so se igrali lepo, umirjeno in sproščeno.

V vlogi animatorja oz. protagonista sem se počutila odlično. V svojo vlogo sem se popolnoma vživela. Za predstavo sva strokovni delavki uporabili lutke igrače, saj sem želela zaradi starosti otrok uporabiti le eno vrsto lutk. Posebne scene za uprizoritev lutkovne predstave nisva pripravili, saj je bil poudarek na sporočilu improvizacije ter vztrajnem gledanju. Prizor sva zaigrali kar na sredini igralnice, pri čemer sem imela na začetku pomisleke. Mislila sem namreč, da bova vzgojiteljici animatorki otroke motili. Zgodilo pa se je ravno nasprotno. Ko sem med predstavo opazovala otroke, so bili ves čas usmerjeni samo na lutke. Pokazalo se je, da sem izbrala pravilno metodo dela – pripovedovanje z lutko (*puppetelling*), saj so bili otroci popeljeni v magični svet lutk.

Ocena rezultatov in načrtovanje naslednjih korakov:

Glede na to, da so otroci stari od 1 do 2 let, je odziv na improvizacijo presegel vsa moja pričakovanja. Že na začetku ni bilo potrebno individualno povabilo tako kot običajno (pri dejavnostih brez lutk). Prišli so samostojno, odločno in pogumno. In če se dotaknem lutkovne predstave, so bili otroci začarani v svet lutk. Otroci so presegli vsa moja pričakovanja.

Lutko želim uporabiti tudi pri likovni dejavnosti. Otroci bodo priskočili na pomoč lutki in ji naredili hišico. Lutko želim uporabljati vsakodnevno, tudi pri različnih dejavnostih in različnih časovnih elementih (obdobjih, trenutkih ...) dneva, najverjetneje pa jo bom uporabljala kot motivacijsko sredstvo vse prihodnje leto.

3.3.3 Priprava št. 3

Dejavnost: Otroci miški izdelajo hišico

Področje: Umetnost/likovna

Pri prvi dejavnosti s področja jezika sem ugotovila, da je lutka otroke motivirala in da ji otroci znajo prisluhniti. Prek likovne dejavnosti želim otrokom omogočiti čim več likovnega izražanja. Ponudila jim bom pestro in bogato likovno okolje. Prek te dejavnosti pa bi rada vpeljala tudi novo metodo – pogovarjanje z lutko. Zanima me, ali se bodo tako majhni otroci znali sporazumevati z le-to. Lutko ljubljenko skupine želim vplesti v celotno dogajanje.

Cilji dejavnosti: Otrok uživa, se sprosti in izraža likovno ustvarjalnost.

Otrok prisluhne lutki.

Otrok je lutki pripravljen pomagati.

Aktivnost otroka: Otrok prisluhne miškini težavi in se na le-to odzove z izdelavo hišice.

Vloga odraslega: Otroke motiviram s pomočjo lutke in njene težave. Pripravim potreben material in zaščitna oblačila za izvedbo likovne dejavnosti.

Oblike dela: Skupna, skupinska

Metoda dela: Pogovarjanje skoz lutko (*puppetalking*)

Sredstva: Lutka miška, čopiči, tempera barve, kartonasta škatla, nož, svinčnik, zaščitna oblačila in zaščitni prt

Metodični postopek:

K dejavnosti motiviram otroke s tem, da jim zapojem pesem *Mala miška* (M. Voglar), in s težavo, ki jo ima miška. Skupaj z otroki iz škatle izrežemo okna. Nato otroci pobarvajo hišico. Ko se barva na hišici posuši, skupaj nalepimo še streho in zaveso.

Potek dejavnosti:

Otroke sem k dejavnosti uspešno motivirala. Takoj, ko sem pričela peti, so se otroci takoj odločno posedli po blazini, čeprav v roki lutke še nisem imela. Videlo se je, da komaj čakajo, da pride miška, bili so neučakani.

Miška se nam je pridružila na sredini pesmi. Otroci so prepevali pesem, ko pa so zagledali miško, so od veselja kar vriskali. Veselega razpoloženja pa je bilo kmalu konec, saj je bila miška zelo žalostna. Med pripovedovanjem miškine prigode sem opazovala otroke in njihov izraz na obrazu se je takoj spremenil, postali so žalostni in začudeni. Miška je namreč otrokom povedala, da je zelo žalostna, saj vsak dan spi na drugem koncu igralnice. Nato sem otroke vprašala, ali imajo kakšno zamisel, kako bi

lahko pomagali naši prijateljci. Otroci so bili tiho in začudeni. Nihče izmed njih ni imel ideje, predvidevam, da zaradi njihove starosti, zato sem predlagala, da bi lahko naredili miško hišico. Otroci so bili takoj za to. Povedala sem jim, da sem prinesla večjo škatlo. Izrazi na obrazu otrok so se v trenutku spremenili. Otroci so bili zopet veseli. Deklica je miško skupaj z njenim prijateljem posadila na stol in rekla: »Mika, gjej, hisico dili« (Miška, glej, hišico naredili). Deklica je že od začetka zelo skrbna do naše lutke, vendar sem bila nad njenim dejanjem pozitivno presenečena, saj je to storila odločno, sama. Skupaj smo zaščitili tla in otroci so na podlago postavili škatlo. Vsi so ves čas pomagali. Pri nobeni likovni dejavnosti otroci niso tako sodelovali pri pripravi dejavnosti.



Slika 7: Priprava na izdelavo hišice

Ko je bilo vse pripravljeno, so otroci potrebovali mojo pomoč. Izrezati je bilo treba okna. V to sem vključila otroke, in sicer tako, da so mi pokazali, kje bo imela hišica okna. Otroci so ves čas opazovali, kaj počnem.



Slika 8: Izrezovanje oken

Nato je sledilo barvanje hišice. Otrokom sem ponudila barve ter jih opremila z zaščitnimi oblačili. Ko so otroci barvali, sem se umaknila in jih opazovala. Otroci so bili med barvanjem sproščeni. Med seboj so sodelovali in bili so še posebej zanimivi, saj

so dajali vtis, kot da so si natančno porazdelili delo. Točno so vedeli, kje kdo barva. Bili so zanimivi, aktivni.



Slika 9: Barvanje hišice

Ob končanem barvanju smo hišico skupaj odnesli na teraso igralnice, da se bo hitreje posušila.

Ko se je hišica posušila, smo skupaj nalepili še streho in zavese. Deklica, ki je miško in njenega prijatelja posadila na stol, ju je ponovno prinesla in ju položila v hišico. Ob tem dejanju sva se strokovni delavki spogledali, saj česa takega od te deklice nisva pričakovali.



Slika 10: Miška s svojim prijateljem v novi hišici

Ko smo želeli zaključiti dejavnost, je eden izmed dečkov prijel miško in mi jo prinesel v roko, češ da mora miška še kaj povedati. Zavedala sem se, da ni bilo prav, da sem hotela dejavnost zaključiti brez zahvale. Zato sem odigrala še kratek prizorček, kako se miška veseli v svoji hišici. Miška je otrokom povedala, da je zelo vesela, da ima svojo hišico, otrokom se je zahvalila, jim zapela pesmico *Mala miška* (M. Voglar) in jih med tem pobožala. Ko sem med tem dejanjem opazovala otroke, so bili odzivi zdelo

različni, nekateri otroci so s svojim izrazom pokazali, da se počutijo zelo prijetno, drugi pa so bili ob božanju miške malo zadržani.

Tudi ta dejavnost je uspela. Poskrbela sem za pestro in bogato likovno okolje, v katerem so se otroci sproščeno likovno izražali. Otroci so se s ponujeno likovno tehniko sprostili, pri svojem delu so bili odločni ter delali v timu. Med opazovanjem sem opazila, da so otroci poskrbeli za natančnost in čistost pri izvajanju.

V začetku dejavnosti so otroci prisluhnili miški in ji bili pripravljeni pomagati, zato sta bila ta dva cilja uresničena takoj ob pričetku dejavnosti. S tem se je pokazalo tudi to, da sem izbrala ustrezno metodo dela – pogovarjanje skozi lutko (*puppetalking*). Otroci so lutki zaupali, ji prisluhnili, izražali svoja čustva in misli, ki pa jih še niso znali povedati. Prek le-tega so otroci gradili svoj socialni in emocionalni razvoj.

Glavni cilj te dejavnosti, da otrok uživa, se sprosti in izraža svojo likovno ustvarjalnost, je bil prav tako uresničen. Otroci so od začetka in vse do konca dejavnosti uživali, se sproščali in aktivno ter odločno izražali svojo likovno ustvarjalnost. Pri nobeni likovni dejavnosti do takrat otroci niso bili tako zelo odločni, samostojni in vzdržljivi. Na svoje delo so bili ponosni. Mislim, da je k tej odločnosti, aktivnosti in pogumnosti v večini pripomogla lutka, ki so ji otroci prisluhnili in ji aktivno pomagali.

Skozi celotno dejavnost sem lutko vpletala v dogajanje. Pri tem mi je pomagala tudi ena izmed deklic, ki je ves čas skrbela za lutko. V tej dejavnosti sem bila v vlogi vzgojiteljice z lutko v roki. Počutila sem se nekoliko bolj »močno« kot po navadi, saj so otroci že ob začetku kar srkali miškine besede in mi znali bolj aktivno prisluhniti.

Pri dejavnosti bi spremenila le zaključek, na katerega me je »opomnil« deček. Zaradi dečka, ki je poskrbel za ustrezen zaključek, sem spremenila zaključek, znala sem se hitro prilagoditi potrebam otrok. S tem sem dobila nekakšno potrditev, da otroci res aktivno sodelujejo in razmišljajo. Po opazovanju dečka sem ugotovila, da želi, da se miška otrokom zahvali za hišico. Deček je želel rezultat njihovega dela, in ker sem lutko animirala jaz, jo je prinesel meni v roke. Nad njegovim odzivom sem bila presenečena.

Prek celotne dejavnosti je bila prisotna empatija med otroci in lutko. Otroci so se čustveno odzvali, zaznali so čustva lutke. Ko je bila lutka žalostna, ker ni imela svoje hišice, so bili žalostni tudi oni. Enako se je zgodilo po tem, ko je bila miška srečna in vesela, da ji bodo otroci priskočili na pomoč: otroci so bili srečni. Največjo mero

empatije pa sem opazila pri deklici, ki je ves čas skrbela za lutko. Otroci so z lutko delili duševno stanje.

Ocena rezultatov in načrtovanje naslednjih korakov:

Dejavnost je bila uspešna, otroci so na začetku dejavnosti prisluhnili miški in ji ponudili pomoč. Ves čas so bili aktivni. Otroci so bili deležni pestrega in bogatega okolja, v katerem so aktivno izražali svojo nadarjenost do likovnega ustvarjanja. Aktivnost otrok je bila visoka tako pri poslušanju miškine težave, motiviranosti za delo kot pri likovnem ustvarjanju. Otroci so bili pri likovnem ustvarjanju neverjetno samostojni, odločni, fleksibilni in natančni. Končni rezultat, hišica za lutko, je nastala po zamislih otrok, zato je bila svojstvena. Dejavnost je bila dobo načrtovana. Dokaz vsega tega je otroška hišica za lutko miško.

Za naslednjo dejavnost načrtujem dejavnost s področja umetnosti, in sicer plesa. Zanima me, kako bodo otroci v dejavnost, ki jo znajo samostojno izvesti, vključili tudi svojo ljubljenko lutko miško.

3.3.4 Priprava št. 4

Dejavnost: Otrok zapleše rajalno igro ringaraja z miško

Področje: Umetnost/plesna in gibanje

Otroci so pri rajalnih igrah zelo aktivni, ne potrebujejo dodatne motivacije in povabila k igri. V prejšnji, likovni, dejavnosti so otroci pokazali veliko zainteresiranosti za sodelovanje, pogovarjanje, druženje ipd. z lutko. Pri tej dejavnosti si želim, da otroci lutko povabijo na ples. Zanimajo me njihove reakcije in kakšna bo vključitev lutke v izvedbo igre. Pričakujem, da bodo na ples lutko povabili le starejši otroci in z njo ne bodo ves čas sodelovali zaradi velike želje in zainteresiranosti do rajalne igre. Z dejavnostjo bi rada še bolj spodbudila veselje do plesne umetnosti, v katero želim aktivno vključiti lutko.

Cilji dejavnosti: Spodbujanje veselja h gibanju, plesni umetnosti z lutko.

Otrok povabi na ples lutko ljubljenko skupine.

Aktivnost otroka: Otrok povabi lutko miško na ples ringaraja.

Vloga odraslega: Otroke motivira k dejavnosti in jih vodi, če je to potrebno.

Oblike dela: Skupna

Metoda dela: Pogovarjanje skozi lutko (*puppetalking*)

Sredstva: Lutka miška

Metodični postopek:

Otroke k dejavnosti motiviram s tem, ko jih povabim na rajalno igro. Ko se zberemo v krog, otrokom povem svojo idejo, da bi na rajalno igro povabili tudi našo lutko miško.

Potek dejavnosti:

Rajalno igro ringaraja imajo otroci zelo radi, zato dodatna motivacija ni nikoli potrebna, tudi tokrat ne. Otroci imajo malo težav, in sicer s tem, da se primejo za roke. Pri tem so potrebovali mojo pomoč. Ko nam je uspelo, sem otrokom predstavila svojo idejo, da bi na ples povabili tudi lutko miško. Otroci so bili zainteresirani nad mojim predlogom, vsi so naenkrat želeli steči po našo lutko. Na podlagi tega sem se odločila, da skupaj določimo dečka, ki bo odšel po lutko in jo prinesel v krog. Otrokom je bilo zelo všeč, kako je bila miška vesela, da smo jo povabili na ples. Ko je miška prišla, so ji skupaj zaploskali in jo dali na sredino v krog.

Med izvedbo otroci niso potrebovali prisotnosti odrasle osebe, zato sem se umaknila dva koraka nazaj in tam plesala. Pri izvedbi plesa so se otroci zelo potrudili. Vsi so vztrajali do konca.



Slika 11: Rajalna igra ringaraja z lutko miško

Ko je bilo igre konec, je miška zavriskala od veselja in otrokom povedala, da ji je bilo zelo všeč in da si želi plesati skupaj z otroki. Rajalno igro smo ponovili, in sicer tako, da smo zaplesali skupaj z miško. Prijeli smo jo za tačke. Nisem si mislila, da bo deček, ki je držal miško za tačko poleg mene, tako vztrajen in pozoren do nje. V celoten ples je aktivno vključil miško. Pri plesu je miško za njene tačke držal le ta deček. Otroci se na to niso ozirali, bili so veseli, da se je miška odzvala na povabilo in

se z njimi zabavala, gibala in plesala. Igro smo na željo otrok še nekajkrat ponovili. Igra se je končala tako, da je miška na koncu otroke povabila na skodelico čaja. Otroci so ji pri tem aktivno prisluhnili.

Kot sem predvidela, otroci pri plesu niso potrebovali dodatne motivacije in povabila k igri. To se je izkazalo z aktivnostjo in vztrajnostjo ter dobro plesno razpoloženostjo. Z izvedbo dejavnosti sem zadovoljna, otroci so me s svojimi odzivi presenetili, zato lahko svoja pričakovanja na začetku dejavnosti, da bodo miško na ples povabili samo starejši otroci, ovržem. To, da so bili otroci tako zainteresirani za povabilo miške na ples, je bilo pozitivno, pokazali so, da so jo sprejeli in jo želijo imeti ob sebi. Pri plesu so želeli sodelovati prav vsi otroci, mlajši in starejši. Prav tako sem zadovoljna tudi s sodelovanjem in obnašanjem otrok do lutke. Bili so pozorni, pazljivi in nežni, ves čas so spremljali, kje je miška in kaj se z njo dogaja.

Na začetku dejavnosti so imeli otroci težave s tem, da so se prijeli za roke. To težavo so odpravili že pri naslednji ponovitvi rajalne igre, ko je bila prisotna lutka. Igro smo na željo otrok kar nekajkrat ponovili in otroci niso več imeli težav s tem, da so se prijeli za roke. Zopet je bila lutka tista, ki je otroke motivirala k samostojnemu prijemanju za roke, tokrat le s svojo prisotnostjo.

V dejavnosti je bila prisotna empatija, ki so jo otroci izražali skozi celotno dogajanje. Skupaj z lutko so se veselili, do nje so bili pozorni, pazljivi in nežni. Bilo je zabavno, vsi otroci so se zabavali, plesali in bili dobre volje.

S tem, ko sem izbrala pravilno in ustrezno metodo dela, pogovarjanje z lutko, sem zopet dobila potrditev otrok, saj so prek le-te gradili svoj emocionalni in socialni razvoj. Lutko sem aktivno vpletla v dogajanje dejavnosti.

Otroci so skupaj z lutko pod vodstvom odrasle osebe poskrbeli za kreativno dogajanje in uspešno timsko delo. Pri dejavnosti so pokazali izredno mero samostojnosti in znanja rajalne igre.

Ocena rezultatov in načrtovanje naslednjih korakov:

Aktivnost in samoiniciativnost otrok pri dejavnosti je bila visoka. Dejavnost je uspela. Motiviranost otrok do dela in iniciativnost se je pokazala v vsakem posameznem elementu dejavnosti. Otroci so bili do lutke komunikativni, lutka so samostojno povabili na ples, bili so zelo čustveni in pozorni do nje, ves čas so skrbeli zanjo in bili nežni do nje. Otroci so aktivno izražali veselje do plesa z lutko.

V naslednji dejavnosti želim z lutkovno predstavo kot uvodno motivacijo spodbuditi otroke k navezovanju socialnih stikov z neznano osebo in njihovimi vrstniki.

3.3.5 Priprava št. 5

Dejavnost: Dramatizacija: Miška si zaželi prijateljev, ki jih otrok izdela skupaj z mamico enega izmed dečkov, ki smo jo povabili na obisk

Področje: Družba

Za to dejavnost sem se odločila zato, ker imajo otroci težave z navezovanjem socialnih stikov z vrstniki in neznanimi osebami. Z uvodno izmišljeno predstavo želim otrokom sporočiti, kako lahko med seboj komunicirajo. Obenem jih bom z njo pripravila na prihod mamice enega izmed dečkov, s katero bodo otroci rešili novo miškino težavo. Uporabila bom metodo pripovedovanja z lutko in metodo pogovarjanja skozi lutko, saj bom z njo uprizorila lutkovno predstavo. Zanima me, kako bodo otroci navezovali socialne stike in kako bodo sprejeli oz. razumeli sporočilo lutkovne improvizacije. Predvidevam, da bodo otroci lutki prisluhili in da jim bo le-ta pomagala pri navezovanju socialnih stikov.

Cilji dejavnosti: Spodbujanje otroka k navezovanju socialnih stikov.

Otrok sprejme sporočilo zaigrane improvizacije.

Otrok izdelava prijatelje za lutko.

Aktivnost otroka: Otroku prisluhne dramatizaciji, medse sprejme mamico enega izmed dečkov, s katero skupaj izdelava miški prijatelje

Vloga odraslega: Otrokom zaigram izmišljeno dramatizacijo Miška si zaželi prijateljev, spremljam in opazujem otroke med izdelavo prijateljev ter se jim pridružim, če je to potrebno.

Oblike dela: Individualna, skupna, skupinska

Metoda dela: Pripovedovanje z lutko (*puppetelling*).

Pogovarjanje skozi lutko (*puppetalking*).

Sredstva: Lutka miška, lesen konstruktor, nogavice, polnilo, kvačkane kapice, gumbi, nit, šivanka, škarjice

Metodični postopek:

Dramatizacija: Miška si zaželi prijatelje

Miška se je ves dan igrala s kockami v svoji hišici. Kar naenkrat pa je postala zelo žalostna. Bila je sama. Za prijatelja je imela samo miška, ki se je kdaj pa kdaj z njo igral, ter otroke, ki pa niso imeli vedno ves dan časa za miško.

Ker je bila miška tako zelo žalostna, otroke seznanim s tem, da jim povem, da sem na obisk povabila mamico enega izmed dečkov, ki nam bo pomagala rešiti miškino težavo. Mamica S. povabi otroke k skupnemu druženju in izdelovanju prijateljev za lutko miško.

Potek dejavnosti:

K dejavnosti sem otroke tako kot po navadi pripravila s petjem pesmi *Mala miška* (M. Voglar). Otroci so se samostojno usedli na blazino in čakali, kaj se bo zgodilo. Ko smo čakali, je mamica enega izmed dečkov S. potrkala na vrata igralnice. Otroci so bili začudeni. Skupaj smo vprašali, kdo trka, in S. je odprla vrata. Otroci so bili začudeni, le deček, čigar mamica nas je obiskala, je vstal in stekel k njej. S. sem povabila, da se je usedla poleg otrok. Nato sem jo predstavila otrokom, ki so jo še vedno začudeno gledali.

Ko sem ponovno zapela pesem *Mala miška* (M. Voglar), so otroci takoj preusmerili pogled na lutko. Skupaj s sodelavko sva jim zaigrali kratek prizorček Miška si zaželi prijatelje. Otroci so ves čas spremljali dogajanje. Pozabili so, da imamo na obisku S.. Moram priznati, da nisem pričakovala, da bodo otroci gledali predstavo in se z našo gostjo S. ne bo nihče več ukvarjal.

Odzivi na dramatizacijo so bili podobni kot po navadi. Ko je bila miška žalostna, so bili izrazi na otroških obrazih zelo začudeni. Po končani dramatizaciji sem se strinjala z miško in povedala otrokom, da ne vem, kaj bi lahko naredili, da bi miška dobila prijatelje. Nato se je oglasila S. in otroke vprašala, ali bi z njo naredili prijatelje za miško. Večina otrok je vstala in pričela skakati po blazini in vpiti »jaaa«. Tega nisem pričakovala, saj sem predvidevala, da otroci S. ne bodo tako pozitivno sprejeli.

Zatem je S. pričela voditi otroke. Sama sem se postavila v ozadje in jih opazovala. Glede na to, da so jo otroci prvič videli, so jo sprejeli, poslušali in spraševali. Trije starejši otroci, ki že govorijo, so jo klicali kar »mami«, saj sem otrokom povedala, da je to mamica našega M.

S. je otrokom na začetku pokazala, kaj vse je prinesla s seboj. Otroci so ji pomagali zlagati material po mizi. Ko sem opazovala otroke, so jo ves čas opazovali in ji prisluhnili. Nisem pričakovala, da jo bodo tako sprejeli. Zelo zanimivo pa je bilo, da

deček, čigar mamica je bila na obisku, ni sodeloval pri dejavnosti. Zanj se ni zmenil, igral se je s svojimi najljubšimi igračkami. Ko sem se odločala oz. načrtovala dejavnost, sem stvar predvidela malo drugače: da bo deček ves čas ob mami in da bo mogoče celo ljubosumen na svoje prijatelje. Bil je zelo zanimiv, vsake toliko časa se je prišel objet in nadaljeval svojo igro. Mislim, da je deček pokazal varno navezanost na mamico, prav tako na vrtec. Mamici je zaupal, nanjo ni bil ljubosumen in se je lepo igral s svojimi najljubšimi igračkami.



Slika 12: Priprava materiala

Ko so otroci skupaj z našo gostjo pregledali in poimenovali material, ki ga bomo potrebovali za izdelavo lutke, je sledila izdelava. S. je pripravila nogavice tako, da so otroci lahko vanje pričeli polniti polnilo. Pri tem so otroci imeli nekaj težav, zato sva se vključili tudi medve s sodelavko.



Slika 13: Polnjenje nogavic oz. trupa lutk

Čeprav so otroci potrebovali pomoč, so se ves čas trudili. Večina otrok je vztrajala do konca. Po končanem polnjenju smo lutki na glavo pritrdili kape in ji prišili oči. Otroci

so ves čas opazovali, kaj dela S., ter ji tudi pomagali tako pri izbiri mesta za kapo in oči kot tudi pri izbiri mesta za oči.



Slika 14: Izbira mesta za oči in kapo



Slika 15: Pomoč pri pritrdjevanju oči in kape

Ko so bile skoraj vse lutke dokončane, smo jih odnesli k miški v njeno hišico. Miška jih je bila tako vesela, da jih je povabila naprej in kar vriskala od veselja. Otrokom se je zahvalila. Otroci so bili videti zelo zadovoljni in nasmejani. Predlagala sem, da skupaj z miško in njenimi prijatelji lutkami zaplešemo rajalno igro ringaraja. Vsi so bili za, bilo je veselo vzdušje.

Po končanem rajanju smo se poslovili od S. in se ji lepo zahvalili, v zahvalo pa so ji otroci podarili svoje risbice. Bila jih je zelo vesela. Ko je odšla, so jo nekateri otroci kar objemali, ji mahali in pošiljali poljubčke. Naše druženje je uspelo.

Celotna dejavnost je uspela. Otroci so bili ves čas aktivni, že na začetku pri spremljanju improvizacije, nato tudi pri izdelovanju prijateljev za lutko.

Med izvajanjem predstave, ki sva jo zaigrali skupaj s sodelavko, sem se počutila uspešno: otroci so ves čas sledili, spremljali dogajanje in vztrajali do konca. Otroke sem z improvizacijo, ki je bila prilagojena starosti otrok, motivirala za osrednji del načrtovane dejavnosti, za ustvarjanju prijateljev za lutko. Prek le-te sem jim želela ponuditi možnost navezovanja stikov. V naslednjih dneh se je izkazalo, da so otroci sprejeli sporočilo, saj so začeli navezovati socialne stike. Moja predvidevanja, da bodo otroci lutki prisluhnili in prek nje ter njenega sporočila navezovali socialne stike, so se izkazala za pravilna.

Otroci so bili pri navezovanju socialnih stikov z neznano osebo uspešni. Ko je S. vstopila v igralnico, so jo otroci najprej s strahom v očeh gledali, ko pa so videli, da je prijazna, da se razume z lutko, se je skupina takoj in tako močno zatopila v lutkovno improvizacijo vzgojitelja, da je pozabila, da je v skupino pravkar vstopila nova, neznana oseba.

Otroci so S. zelo hitro sprejeli medse, ji prisluhnili in jo spoštovali. Tega nisem pričakovala. Neznana oseba se je vključila v zgodbo otrok in miške, torej v igro in odnose, ki so že potekali, zato mislim, da so jo otroci tako hitro sprejeli. Pravzaprav jim je želela pomagati in uresničiti miškino željo: narediti prijatelje. Ko je S. vodila otroke skozi postopek izdelave lutk, so bili otroci v vseh fazah dela pozorni, zavzeti in odločni, ves čas so se trudili. Otroci so med ustvarjanjem lutk pokazali veliko iznajdljivosti pri polnjenju le-teh s polnilom, bili so spretni in vztrajni. Sodelovali so v celotnem procesu izdelave lutk.

Pri tej dejavnosti so otroci prav tako izdelali ročne lutke. Lutke so bile narejene iz različnih nogavic, ki so jih otroci napolnili s polnilom. Skupaj s S. so ji prišli kloбуček, ki ga je nakvačkala S., in pokazali mesto za oči, za katere smo uporabili gumbе. Nastale so prečudovite lutke prijateljice.

Za izpeljavo dejavnosti sem tokrat uporabila kar dve metodi dela. Prvo metodo pripovedovanje z lutko sem uporabila pri improvizaciji, s katero sem skladno z načeli pripovedništva otroke pripravila na drugi del dejavnosti. Na koncu, ko se nam je miška pridružila in zahvaljevala otrokom za prijatelje, ki so ji jih naredili, pa sem uporabila metodo pogovarjanja skozi lutko. V izdelavo so otroci vložili veliko volje, dela in truda. Na končni izdelek in veselje svoje prijateljice oz. ljubljenske v zvezi z njim so bili zelo ponosni. S tem sem dobila potrditev, da sem izbrala ustrezni metodi dela.

Glavni cilj, da otrok navezuje socialne stike, je bil uresničen. Otroci so sprejeli neznano osebo, ji prisluhnili, z njo ustvarjali ipd. Ko sem jih opazovala med izdelovanjem lutk iz nogavic, miškinih prijateljev, so se trudili in si med seboj pomagali.

Z izdelavo lutk želim v prihodnje otrokom ponuditi, da bodo imeli pestro izbiro lutk lastne izdelave. Z njimi bom omogočila tudi to, da bodo imeli otroci pestro izbiro za lutkovno igro pri tem, ko se bodo vživeli v njihovo vlogo.

Pri dejavnosti ne bi ničesar spreminjala, zadovoljna sem z izvedbo in njenimi dosežki.

Ocena rezultatov in načrtovanje naslednjih korakov:

Otrokovi odzivi na celotno dejavnost so presegli vsa moja pričakovanja. Otroci so sodelovali in spremljali dejavnost od začetka do konca. Odločno in aktivno so sprejeli neznano osebo ter med celotno dejavnostjo navezovali socialne stike z vrstniki. S tem je potrjeno, da je bila aktivnost otrok na visokem nivoju. Dejavnost je bila dobro načrtovana, saj so bili vsi zastavljeni cilji uresničeni. Otroci so se prek le-teh učili in urili svoj socialni in emocionalni razvoj. Končni rezultat je bil pozitivno uresničen, vsi so bili zadovoljni. Miška je dobila prijatelje, otroci so spoznali novo osebo in navezovali socialne stike.

V nadaljevanju želim otrokom prek lutke približati glasbene aktivnosti. Prek lutke bom poskušala otroke seznaniti z novim instrumentom in jim omogočiti čim več glasbenega ustvarjanja.

3.3.6 Priprava št. 6

Dejavnost: Otrok prek lutke miške spozna instrumente in pripravi koncert

Področje: Umetnost/glasbena

Za to dejavnost sem se odločila, ker želim pri otrocih spodbuditi veselje do glasbene ustvarjalnosti. V prejšnjih dejavnostih so otroci spoznali ter tudi utrdili že nekaj metod dela z lutko, zato sem se odločila, da uporabim novo metodo, in sicer učenje in poučevanje z lutko. Zanima me, kakšen bo učinek učenja z lutko pri otrocih, ali si bodo otroci zapomnili ime instrumenta, ki ga bodo spoznali in v kolikšni meri bodo izrazili ter pokazali samostojnost, aktivnost in zainteresiranost pri izvedbi koncerta, ki ga bomo pripravili za lutke. Pričakujem, da bo učenje z lutko bolj učinkovito kot po navadi. Prav tako predvidevam, da bodo starejši otroci bolj aktivni, posebno na področju poimenovanja instrumenta.

Cilji dejavnosti: Spodbujanje veselja do glasbene ustvarjalnosti.

Otrok spozna in se nauči poimenovati instrument, ksilofon.

Otrok ustvarjalno igra na instrumente (koncert).

Aktivnost otroka: Otrok prisluhne predstavitvi in poimenovanju glasbil, nanj zaigra in pripravi koncert za lutko miško.

Vloga odraslega: K dejavnosti otroke motiviram z lutko in igranjem na instrumente.

Poskrbim za zadostno število instrumentov in za razumljivo predstavitev instrumentov.

Oblike dela: Skupna, skupinska, individualna

Metoda dela: Učenje in poučevanje z lutko (*puppeteaching*)

Sredstva: Orffovi instrumenti, lutka miška

Metodični postopek:

K dejavnosti otroke motiviram s petjem pesmi (*Mala miška* (M. Voglar)) in igranjem na instrument, ksilofon. Nato skupaj prek lutke poimenujemo instrument, na katerega je igrala miška. Prek lutke miške predstavim otrokom še ostale instrumente. Otrokom dam možnost ustvarjalnega igranja nanje. Nato otroke vodim, da skupaj pripravimo koncert našim lutkam.

Potek dejavnosti:

Tokrat sem otroke k dejavnosti zopet motivirala tako, da sem se usedla pred blazino z instrumentom pred seboj in pričela peti pesmico *Mala miška* (M. Voglar). Otroci so takoj vedeli, da pride miška, zato so se vsi zbrali na blazini in čakali, kaj se bo dogajalo.



Slika 16: Miška pozdravi otroke in jim zapoje pesem *Mala miška*

Lutka je nato pozdravila otroke in jim zaigrala na ksilofon. Med izvedbo sem opazovala otroke: vsi so prisluhnili igranju.



Slika 17: Miškino igranje na ksilofon

Ko je miška prenehala igrati, je eden izmed dečkov vstal, prišel do miške, jo pobožal in rekel: »Bavo, mika« (Bravo, miška). To se je zgodilo prvič, zato sem bila nanj ponosna. Moram priznati, da česa takega nisem pričakovala.

Miška je nato otroke vprašala, ali vedo, kako se imenuje instrument, ker ona ne ve. Otroci so bili začudeni, saj so pričakovali, da bo miška takoj vedela, kako se imenuje instrument, na katerega je igrala. Ker nihče od otrok ni vedel, se je miška odločila, da vpraša vzgojiteljico. Vzgojiteljica je takoj vedela: povedala ji je, da je to ksilofon. Miška te besede ni znala pravilno izgovoriti, morala jo je kar nekajkrat ponoviti, da jo je pravilno izgovorila. To sem naredila zato, da si bodo otroci lažje zapomnili in izgovorili ime instrumenta. Otroci pa so se medtem zabavali in se smejali lutki, ki se je ves čas trudila, da bi pravilno izgovorila ime instrumenta.

Po končanem poimenovanju sem otrokom s pomočjo lutke miške razdelila še otroška Orffova glasbila, ki smo jih skupaj poimenovali. Otroci so bili navdušeni in po njihovih izrazih na obrazu sodeč začudeni nad poimenovanjem instrumentov. Najbolj so si zapomnili instrument ropotuljica, katerega ime so starejši otroci pravilno izgovorili.



Slika 18: Miška otrokom razdeli instrumente

Otroci so takoj, ko so dobili instrumente, nanje pričeli igrati. Otrokom sem ponudila nekaj minut časa, da so spoznali zvok glasbila, na katero so igrali. Nato sem otroke povabila, da našim lutkam pripravimo koncert in jim zaigramo na instrumente ter zapojemo pesmice. Otroci so bili nad mojo idejo navdušeni. Trije otroci so takoj odšli v hišico, kjer so bili miška in njeni prijatelji, ter jih prinesli na blazino. To je bila še ena potrditev, da so se otroci vživeli v dejavnost, da aktivno sodelujejo in da so zelo skrbni do lutke.

Otroci so pri pripravi koncerta potrebovali nekaj pomoči, da so se usedli v pravilen polkrog in se dogovorili, katero pesmico bodo zaigrali. Otroci so bili med dogovarjanjem zelo pozorni drug do drugega. Vsi so upoštevali pravila oz. navodila, kdaj bodo pričeli igrati. Ker instrumentov za vse otroke ni bilo dovolj, smo se dogovorili, da tisti otroci, ki nimajo instrumentov, za glasbila uporabijo »lastne instrumente«, svoje telo: da ploskajo z rokami. V naslednji glasbeni izvedbi naj bi glasbila zamenjali. Otroci so to pozitivno sprejeli. Otroci so sami izbrali pesem: želeli so zaigrati in zapeti najprej pesem *Ringaraja*, potem pa še *Mala miška*. Bili so pevsko in instrumentalno dobro razpoloženi. Nisem pričakovala, da bodo tako uživali, bili ustvarjalni in vztrajni ter dobro sodelovali.



Slika 19: Koncert za lutke

Po končanem koncertu so bile lutke zelo vesele, zahvalile so se otrokom, vsaka lutka je pobožala vsakega otroka posebej. Otroci so bili veseli, videlo se je, da si želijo še vedno igrati na instrumente, zato smo dejavnost zaključili z ustvarjalnim igranjem na instrumente. Ko sem otroke opazovala, so bili vsi videti zadovoljni. Nekaj težav se je pojavilo pri ksilofonu, na katerega so vsi želeli igrati, zato smo se dogovorili, da se bomo menjavali. Otroci so to razumeli.

Z izvedbo dejavnosti sem zadovoljna, saj menim, da so mi načrtovane aktivnosti uspeli. Otroci so prek lutke spoznali in poimenovali instrumente. Z metodo poučevanja in s humorjem sem uresničila svoj cilj, saj so otroci spoznali in se naučili poimenovati nove instrumente. Otrokom sem informacije uspešno podala na zanimiv in malo drugačen način prek lutke.

Pri izvedbi koncerta so sodelovali vsi otroci, tako starejši kot mlajši, zato lahko svoja predvidevanja, da se bodo z muziciranjem spoprijeli samo starejši, ocenim kot napačna. Govorno pa so se izražali le starejši, tako kot sem predvidevala. S koncertom sem uresničila tudi zastavljeni cilj: spodbujanje veselja do glasbene ustvarjalnosti. Otroci so se vživeli in pravilno igrali na instrumente (posnemali so lutko, ki je bila demonstratorka), pri koncertu so bili vztrajni ter samostojni, zato sem jim dopuščala svobodno igranje. Otroci so bili najbolj zadovoljni na koncu, ko so se jim njihovi gledalci zahvalili s svojim veseljem in aplavzom. Menim, da so otroci ob tem dobili dodatno voljo in kanček vztrajnosti, ki sta ju popeljala v nadaljnje ustvarjalno igranje.

Lutko sem tokrat vpletla v dogajanje tako, da je bila lutka učiteljica v moji roki. Ob tem poučevanju sem se počutila uspešno. Otroci so mi prisluhnili v večji meri kot ob poučevanju brez lutke, miška jih je popeljala v svet spoznavanja in učenja prek igre.

Ocena rezultatov in načrtovanje naslednjih korakov:

Dejavnost je bila učna, saj so otroci spoznali nov instrument, prav tako je bila dejavnost tudi ustvarjalna, saj so otroci igrali na glasbila. Otroci so glasbo izvajali odločno, pogumno in aktivno. Posnemali so lutko, ki je igranje demonstrirala. Vse to so zagotovila in potrditve, da je bila dejavnost ustrezno načrtovana, saj so vidni visoka aktivnost, učenje ter ustvarjalnost otrok.

Za naprej načrtujem dejavnost na področju narave. Prek lutke bi rada otroke na malo drugačen način seznanila z jesenskimi plodovi.

3.3.7 Priprava št. 7

Dejavnost: Otrok spozna naravni material in poišče miškine izgubljene buče

Področje: Narava

Pri dejavnosti s področja narave otroke želim prek lutke na malo drugačen način seznaniti z jesenskimi plodovi. Otroke na začetku ne bom motivirala k dejavnosti, saj sem se odločila, da jim na sredino igralnice v zaboju ponudim naravni material ter jih opazujem. Poleg naravnega materiala bo v zaboju tudi lutka. Otrokom želim ponuditi svobodno odkrivanje in raziskovanje naravnega materiala. Z lutko bom otroke poučevala, poleg tega pa se bom z miško z njimi tudi pogovarjala. Dejavnost bom nadgradila s tem, da bodo otroci na igrišču iskali miškine izgubljene buče. Zanima me, ali bodo otroci samostojno pristopili k dejavnosti, kakšni bodo odzivi na najdeno lutko in v kolikšni meri bodo sodelovali. Prav tako me zanima, v kolikšni meri bodo otroci aktivni pri iskanju izgubljenih buč. Predvidevam, da bodo sodelovali le starejši otroci in da bo potrebna motivacija, da bodo otroci pričeli raziskovati naravni material.

Cilji dejavnosti: Otrok spozna jesenski naravni material.

Otrok samostojno razišče naravni material.

Otrok skupaj z lutko poišče skrite buče v naravi.

Aktivnost otroka: Otrok poimenuje, potipa in prisluhne miški. Otrok pomaga miški poiskati skrite buče.

Vloga odraslega: Vodim dejavnost prek lutke, skupaj poimenujemo naravni material, ga potipamo, opazujem otroke in sem jim v pomoč, če to potrebujejo.

Oblike dela: Skupinska, individualna, skupna

Metoda dela: Učenje in poučevanje z lutko (*puppete teaching*).

Pogovarjanje z lutko (*puppetalking*).

Sredstva: Jesenski naravni material (listje, kostanj, ježice, buče, koruza in različne vejice), lutka miška, zaboj za buče.

Metodični postopek:

Otrokom na sredini igralnice ponudim zaboj, v katerem sta naravni material in lutka miška. Umaknem se na drugi konec igralnice in opazujem otroke. Po končanem opazovanju se jim pridružim in s pomočjo lutke miške poimenujemo in raziskujemo naravni material v zaboju.

Nato miška otrokom razloži, da je na igrišču pred vrtcem izgubila buče in da se ji jih mudi iskat. Skupaj odidemo na igrišče, kjer nas čaka lutka miška, in ji pomagamo poiskati skrite buče.

Potek dejavnosti:

Dejavnost s področja narave je potekala nekoliko drugače. Med igralnimi aktivnostmi otrok sem na sredino igralnice postavila jesenski zabojček, v katerem sta bila naravni material in lutka. Med pripravo nisem nič govorila, ko sem vse postorila, sem se umaknila in opazovala, kaj se bo dogajalo.

Prva je opazila zaboj ena izmed deklic. Vsebino zaboja je najprej opazovala, nato pa previdno tipala naravni material, ki je bil v njem. Medtem so se ji pridružili še ostali otroci. Ves naravni material so zložili iz zaboja, ko pa so našli miško, jo je deklica, ki je prva opazila zaboj, prinesla k meni in me prijela za roko, češ da mora miška z otroki govoriti. Takega odziva deklice nisem pričakovala.

S pomočjo lutke smo poimenovali naravni material, tako da so otroci imeli možnost urjenja izgovarjave. Nekaterim je to že zelo dobro uspevalo, tisti otroci, ki pa niso govorili, so material pokazali.



Slika 20: Poimenovanje in raziskovanje naravnega materiala

Skupaj smo poimenovali in potipali liste, koruzo, vejice, buče, kostanj in kostanjeve ježice, pri katerih sem pričakovala, da bodo otroci imeli težave. Ko je miška otrokom prvič ponudila ježico, so jo vsi potipali oz. prijeli z dlanjo, vendar so jo zelo hitro izpustili na tla. Ena izmed deklic je rekla »ajsi« (boli). Ko sem otrokom ježice ponovno ponudila, sem pričakovala, da bodo ponovno prijeli bodico, vendar so me presenetili, bili so izredno previdni in se niso želeli več dotakniti ježice.

Po končanem poimenovanju je miška prosila pomočnico vzgojiteljice, da jo odnese na teraso igralnice, saj mora hitro poiskati svoje buče. To je tudi storila in zgodilo se je nekaj, kar nisem pričakovala: ena izmed najstarejših deklic je vstala, odhitela za njo in ji rekla: »Mika, nee, ne sama« (miška, ne, ne sama). To je pomenilo, da miška ne more sama ven. Deklica je miško prijela, jo odnesla nazaj v igralnico in močno objela. Deklica je miško vzela za svojo. Nato sem predlagala, da se oblečemo in skupaj z miško odidemo na igrišče, da poiščemo buče. Otroci so se s tem strinjali in se takoj pričeli pripravljati na odhod. Bili so zelo samostojni in urni.

Ko smo prišli na igrišče, so bili tam že najmlajši otroci. Odločila sem se, da jih povabimo, da tudi oni pomagajo poiskati buče. Ker ti otroci niso vedeli, za kaj gre, je miška otrokom ponovno povedala, kaj se ji je zgodilo.



Slika 21: Miška otrokom pove, da je izgubila buče

Miška je otrokom najprej zapela pesmico *Mala miška* (M. Voglar), da so se otroci umirili in ji prisluhnili. Miška je otrokom povedala, da je na igrišču izgubila vse buče, in ponovno prosila otroke, da jih pomagajo poiskati.

Ko je zaključila pogovor, so otroci vstali in aktivno pričeli iskati buče. Vzgojiteljice nismo pričakovale, da bodo otroci tako aktivni. Otroci so vsako bučo posebej sami prinesli v zabojček. Z miško sem želela otroke spodbujati pri iskanju, vendar je do mene prišla deklica, ki že ves čas za miško zelo dobro skrbi, in jo vzela ter odnesla. Iz tega sem razbrala, da je deklica želela vključiti miško v iskanje. Ves čas jo je imela v naročju in z njo hodila po igrišču.



Slika 22: Iskanje buč skupaj z miško



Slika 23: Iskanje in pobiranje manjših buč

Ko so otroci našli manjše buče, so se lotili še večjih. Buče so bile malo težje, zato so jih pobirali starejši otroci, ki pa so še vedno imeli težave, saj jih nikakor niso mogli pravilno prijeti in dvigniti. Pri tem so bili otroci zelo zanimivi, saj so bili nadvse vztrajni. Vztrajali so toliko časa, da jim je uspelo, in na koncu so bili presrečni.



Slika 24: Pobiranje večjih buč

Na koncu smo skupaj pogledali zabojček. Otroci so bili polnega zabojčka veseli, bili zadovoljni s svojim delom. Miška se je otrokom zahvalila in jih povabila, da skupaj okrog zabojčka zaplešejo rajalno igro ringaraja. Otroci so se s tem strinjali in se aktivno odzvali ter tako uspešno zaključili našo dejavnost.

Otroci so bili pri dejavnosti aktivni, samostojni, vedoželjni in pogumni. Dejavnost sem uspešno izvedla. Moja predvidevanja, da bo potrebna motivacija na začetku dejavnosti, se niso uresničila, saj so otroci sami postopoma odkrivali naravni material v zabojju.

Že od začetka me je zanimal odziv na najdeno lutko. Deklica, ki jo je našla, jo je takoj prinesla meni v roko in mi dopovedala, da mora miška z njimi sodelovati pri iskanju. Deklica je bila pri tem odločna. Ko sem jo opazovala, se je sama želela vživeti vanjo, vendar ji ni uspelo. Na podlagi tega sklepam, da se je zato odločila, da mi jo prinese.

Uspešno sem uporabila metodo učenje in poučevanje z lutko. Otroci so naravni material tipali in se ga naučili poimenovati, zato je bil tudi ta cilj uresničen. Zanimivo je bilo, kako so otroci lutki zaupali in so, čeprav so videli, da je ježica groba, le-to potipali. Odločna in pogumna pa je bila deklica, ki ni dopustila, da miška sama odide na igrišče. Vzela jo je za svojo, njen obraz je bil žalosten. Deklica se je na miško navezala in prek nje aktivno izražala čustva ter gradila socialni in emocionalni razvoj.

Pri izvedbi dejavnosti je bila potrebna improvizacija, ko sem povabila tudi druge otroke za iskanje izgubljenih buč. Ob tem sem se počutila dobro, saj so otroci navezovali tudi socialne stike. Ko sem načrtovala ta del dejavnosti, sem si zamislila, da bom z miško spodbujala otroke, vendar se je deklica odločila drugače, saj je želela skupaj z lutko poiskati skrite buče. V tem delu dejavnosti sem uspešno uporabila načrtovano metodo pogovarjanja z lutko in uresničila cilj, da otrok skupaj z lutko išče skrite predmete.

Pri dejavnosti ne bi ničesar spremenila. Otroci so bili samostojni, raziskovali, vedoželjni in aktivni. Cilji so bili s tem uresničeni.

Ocena rezultatov in načrtovanje naslednjih korakov:

Glede na starost otrok je dejavnost uspela. K temu so pripomogli samostojnost, raziskovalnost, vedoželjnost, sodelovanje in aktivnost otrok, ki je bila visoka. Otroci so bili iniciativni, saj so k dejavnosti pristopili samostojno. Uvodna motivacija ni bila potrebna. Izkazalo se je, da sem dejavnost uspešno načrtovala. Otroci so prek igre spoznavali, tipali in se učili v vseh segmentih dejavnosti.

Kot zadnjo dejavnost sem izbrala matematiko. Otrokom želim prek matematike, samostojno izdelane didaktične igre in lutke razvijati matematično mišljenje in njihove sposobnosti.

3.3.8 Priprava št. 8

Dejavnost: Otrok sestavlja didaktično igro: Moja zimska oblačila

Področje: Matematika

S to dejavnostjo bom otrokom prek lutke omogočila razvijanje matematičnih sposobnosti. Otroci dele oblačil že poznajo, njihova naloga bo, da jih ustrezno namestijo na figuri. Z metodo učenja in poučevanja bodo otroci vključeni v proces matematičnega izražanja. Uporabila bom načelo enakih možnosti in upoštevanja različnosti med otroki. Predvidevam, da bodo starejši otroci bolj spretni kot mlajši.

Cilji dejavnosti: Otrok razvija matematične spretnosti

Aktivnost otroka: Otrok prek lutke poimenuje dele zimskih oblačil, ki jih kasneje pritrdi na figuro (deklica in deček).

Vloga odraslega: Vodim dejavnost s pomočjo lutke miške, skupaj poimenujemo oblačila in demonstriram potek didaktične igre tako, da z lutko miško namestim dele oblačil na ustrezna mesta na figuri (deklica, deček). Nato dam možnost igre otrokom in jim priskočim na pomoč z lutko miško, če to potrebujejo.

Oblike dela: Skupinska, individualna, skupna

Metoda dela: Učenje in poučevanje z lutko (*puppeteaching*)

Sredstva: Ročno izdelala didaktična igra: Moja zimska oblačila, lutka miška

Metodični postopek: Otroke k dejavnosti motiviram s petjem pesmi *Mala miška* (M. Voglar). Skupaj z lutko poimenujemo zimska oblačila. S pomočjo miške seznanim otroke z didaktično igro in njenimi pravili ter demonstriram potek igre.

Nato dam otrokom možnost igre z didaktično igro in jim priskočim na pomoč z lutko miško, če je to potrebno.

Potek dejavnosti:

Tako kot pri večini dejavnosti sem tudi pri tej kot motivacijsko sredstvo uporabila prepevanje pesmice *Mala miška* (M. Voglar). Otroci so vsi razen enega dečka sami prišli na blazino in čakali, kaj se bo zgodilo. Dečka sem na blazino povabila s pomočjo lutke, ki ga je prijela za roko in odpeljala na blazino. Dečkovi odzivi na to so bili pozitivni, saj se ni nič upiral, celo smejal se je.



Slika 25: Didaktična igra: Moja zimska oblačila

Dejavnost sem začela tako, da sem prek lutke poimenovala zimska oblačila za uporabo didaktične igre (rokavice, škornji, kapa). Otroci so imena oblačil že poznali, saj smo imeli že kar nekaj dejavnosti na to temo, zato sem jih spodbujala, da sami povejo, kako se imenuje posamezno oblačilo. Pri izgovarjavi so otroci imeli največ težav pri besedah rokavice in škornji. Ti dve besedi smo skupaj z lutko nekajkrat ponovili. Vsi otroci so pri tem ves čas sodelovali.



Slika 26: Poimenovanje zimskih oblačil

Sledila je demonstracija igre. Vanjo sem vključila tudi otroke, in sicer tako, da sem prek miške otroke spraševala, kam na lutko (deček, deklica) sodi posamezni del oblačila. Po končani demonstraciji so otroci miški sami zaploskali, miška pa je od veselja zavriskala.

Nato je miška določila po dva otroka naenkrat, da sta sodelovala pri didaktični igri, drugi otroci pa so mirno opazovali na blazini in čakali, da tudi sami pridejo na vrsto. Nisem pričakovala, da bodo otroci tako mirno čakali na vrsto. Otrokom je največ težav delala kapa, ki so jo morali prilepiti figuri na glavo, saj sta bili figuri skoraj tako veliki kot otroci. Ti so se potrudili, stopili na prste in ustrezno pritrdili kapo na glavo figure.



Slika 27: Sestavljanje didaktične igre

Z lutko miško sem ves čas sodelovala, in sicer s spodbudnimi besedami, ki so jih bili otroci zelo veseli, ter z usmerjanjem najmlajših otrok, ki so imeli nekaj težav pri pravilni izvedbi didaktične igre. Največ težav so imeli pri rokavicah in škornjih, ki so jih ves čas zamenjevali. To sem rešila tako, da sem jih z lutko pripeljala do pravilne rešitve. Bilo je zanimivo, da so drugi otroci tistim, ki so imeli največ težav, govorno ves čas pomagali. Bila sem vesela, da so otroci razumeli pravila igre, bili strpni do drugih in sodelovali tako, da so drug drugemu pomagali. Otroci so s tem ves čas urili svoje matematične spretnosti in sposobnosti.



Slika 28: Končana didaktična igra

Tudi matematična dejavnost je bila uspešna. Cilj, da otroci razvijajo svoje matematične sposobnosti, je bil uresničen. Vsak otrok v skupini je bil vključen v celoten proces dejavnosti. Otroci so bili seznanjeni s poimenovanjem oblačil, z demonstracijo igre in s tem, da so tudi sami poskusili in se poigrali z didaktično igro. Otroci so bili aktivni pri vsakem segmentu dejavnosti. Pri poimenovanju oblačil s pomočjo lutke so bili odločni in natančni pri izgovarjavi. Njihovi odgovori so bili pravilni. Dve besedi sta jim pri izgovarjavi predstavljali velik problem, zato smo ju s pomočjo lutke utrdili. Učinek je bil večji, kot pa če bi to izvajala brez lutke.

Ob tem, da sem otroke poučevala z lutko, sem se počutila uspešno in zadovoljno, saj sem otrokom posredovala informacije na zanimiv način. Pri dejavnosti sem izpostavila načelo enakih možnosti in upoštevanja različnosti, saj sem vsem otrokom omogočila enakovredne razmere za optimalen razvoj, upoštevala sem starostne in individualne razlike v razvoju in učenju. Otroci so pridobili znanje in izkušnje na področju matematike.

Ocena rezultatov in načrtovanje naslednjih korakov:

Matematična dejavnost je bila uspešna. Moj cilj, da otrok razvija matematične sposobnosti, je bil prisoten skozi celotno dejavnost. Cilj je uresničen, saj so otroci aktivno ter vztrajno razvijali svoje matematične sposobnosti. Vztrajnost in aktivnost sta bili visoki. Skozi proces aktivnosti so otroci nadgradili matematično področje.

Lutka bo celotno leto naša ljubljenska, motivatorica, učiteljica in najboljša prijateljica. Uporabljala jo bom pri različnih dejavnostih in v različnih časovnih elementih dneva.

4 SKLEPNE UGOTOVITVE

Lutka je s svojo magično močjo otroke popeljala skozi vsa področja kurikuluma. Pokazalo se je, da je bila lutka dobra motivatorka, ki je spodbudila otroke k ustvarjanju, učenju, navezovanju socialnih stikov ipd.

Lutko so otroci izdelali samostojno, vendar so potrebovali pomoč odrasle osebe. Samostojni so bili pri izbiri pozicije delov telesa, zato je bila lutka svojstvena. Hipotezo (H4), da lutka otroke spodbuja pri samostojnosti, iniciativnosti in ustvarjalnosti, bom potrdila. Otroci so bili samostojni, iniciativni in ustvarjalni od začetka, ko so sodelovali pri izdelavi lutke, ko so povedali, kje bo lutka imela posamezne dele telesa, pa vse do zadnje dejavnosti. Otroci do sedaj še pri nobeni dejavnosti, ki sem jo izvajala brez lutke, niso pokazali tolikšne mere samostojnosti, iniciativnosti in ustvarjalnosti kot pri teh z lutko.

Lutka, ki je nastala po zamisli otrok, je v rokah vzgojiteljice takoj oživila. To, da so jo otroci sprejeli za svojo prijateljico oz. ljubljenko, so skozi vse dejavnosti kar nekajkrat dokazali (skrb zanjo, pozornost ter s tem, ko niso dovolili, da gre sama ven).

Z diplomsko nalogo oz. lutko ljubljenko miško sem aktivno skozi vse dejavnosti razvijala celostni razvoj otroka. Lutka, animator (jaz) ter otroci smo bili enakopravni partnerji. Otroci so za lutko skrbeli, se z njo pogovarjali, zabavali. Otroci so se v kar nekaj primerih poskušali vživeti v vlogo lutke, vendar jim še ni uspelo. To, da so otroci ves čas spremljali dejavnosti, v katere sem aktivno vključila lutko, so dokazali s tem, da je eden izmed dečkov spremenil načrtovan konec dejavnosti s pozornostjo do le-te in s tem, ko so jo nekajkrat prinesli do odrasle osebe, češ da mora lutka govoriti (da jo mora odrasla oseba animirati).

Prek izvedenih dejavnosti sprejemam hipotezo (H1), ki se glasi: lutka otroke motivira k večji dejavnosti in večji aktivnosti. Otroci so bili pri vseh dejavnostih veliko bolj motivirani za delo, kot če bi delo izvajala brez lutke. Otroke sem motivirala velikokrat že s pesmijo, ki sem jo zapela na začetku pri večini dejavnostih. Aktivnosti otrok je bila visoka. Otroci so bili pri vseh dejavnostih aktivni, navezovali so socialne stike, prek lutke so sprejeli neznano osebo, tipali material, z lutko plesali, spoznavali instrumente, skratka lutka je bila tista, ki mi je bila v pomoč pri posredovanju vzgojno-izobraževalnih vsebin. Z lutko sem stopnjevala tudi otrokovo pozornost in vztrajnost pri poslušanju.

Otroci so lutki zaupali, čeprav je oživila šele v mojih rokah. Magična moč lutke mi je pomagala pri motiviranju otrok, aktivnosti ter reševanju dilem. Lutko sem uporabljala vsakodnevno, pri različnih dejavnostih in različnih časovnih elementih dneva.

Hipotezo (H3), da lutka v improvizirani igri uči modele socialnega učenja, sprejemem. Otroci so razumeli, sprejeli in upoštevali moje sporočilo lutkovne predstave. To se je izkazalo po nekaj dneh, ko sem otroke opazovala med igro. Otroci so med seboj navezovali socialne stike, do prijateljev so bili prijazni in si med seboj delili igrače.

S sporočanjem skozi lutko sem pridobila zaupanje otrok, postopoma sem se jim približevala. Z njo smo gradili osnovne pogoje za medsebojno komunikacijo. Medsebojna komunikacija med vzgojiteljem in otroki se je izboljšala s pomočjo lutke, ki je bila vsakodnevno prisotna v skupini.

Pri dejavnostih sem uporabila različne oblike in metode dela z lutko, saj nam raznovrstne lutkovne dejavnosti dopuščajo povezavo z vsakodnevnim delom in veliko različnih načinov za njeno uporabo. Vsakodnevno je bila poleg načrtovanih metod dela uporabljena metoda spontana igra z lutko. Otroci so se samostojno pogovarjali z lutko, igrali, zanjo skrbeli in aktivno navezovali socialne stike, brez posredovanja odrasle osebe. Prek pogovarjanja z lutko pa so otroci gradili svoj socialni in emocionalni razvoj.

Hipotezo (H2), da lutko lahko uporabimo pri dejavnostih na vseh področjih kurikuluma, sprejemem. Otroke sem popeljala skozi vsa področja kurikuluma. Lutka je bila uporabljena na več različnih načinov. Ponekod je bila prisotna le kot motivacija, nekje sem z njo zaigrala improvizacijo, bila je vpletena v dogajanje ter bila otrokova učiteljica. To, da sem z lutko uprizorila predstavo, otroke ni motilo. Nad to so bili navdušeni, ji aktivno prisluhnili in ves čas spremljali, kje je lutka ter kaj se z njo dogaja.

S tem, ko sem se z lutko »sprehajala« prek posameznih področij kurikuluma, sem uspešno dosegla tudi glavne raziskovalne cilje.

Otroci so prek dejavnost doživljali, spoznavali in uživali v umetnosti. Bili so ustvarjalni ter se likovno izražali. Na področju jezika so otroci poslušali, razumeli in doživljali jezik. To so dokazali z upoštevanjem pravil, ko so prisluhnili dejavnostim, ter pri razumevanju in upoštevanju sporočil improvizacij. Lutka je otroke aktivno spodbujala k iskanju in navezovanju socialnih stikov. Otroke je med seboj povezala, pripomogla k razumevanju drugih in aktivnemu medsebojnemu druženju. Posebne dejavnosti s področja gibanja nisem načrtovala, izvedla sem jo skupaj s plesno aktivnostjo, saj smo lutko vsakodnevno vzeli tudi na igrišče, kjer je poleg gibalno/plesne dejavnosti otroke spodbujala, opogumljala in motivirala k gibanju in

premagovanju ovir na igrišču ter na sprehodu. Otroci so ji vedno prisluhnili. Bila je v veliko pomoč ravno pri sprehodih, kjer so se otroci učili hoditi z obročki. Z lutko so otroci spoznavali in odkrivali naravo. Raziskovali so jesenske plodove na malo drugačen način. Na področju matematike pa so otroci aktivno prek lutke spoznali didaktično igro, ki sem jo sama izdelala, in urili svoje matematične sposobnosti.

Magične moči lutke se ob vseh dejavnostih še bolj zavedam, saj je bila lutka odlična motivatorica, učiteljica ipd. Otroke je spodbujala k večji aktivnosti ter samostojnosti za delo.

Lutka ljubljenska bo v skupini prisotna vse leto, saj je postala moja pomočnica pri posredovanju vzgojno-izobraževalnih vsebin, motiviranju in reševanju dilem.

LITERATURA IN VIRI

- Bahovec, E. D., et al. (1999). *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Zavod RS za šolstvo.
- Borota, B., Geršak, V., Korošec, H., Majaron, E. (2006). *Otrok v svetu glasbe, plesa in lutk*. Koper: Univerza na Primorskem. Pedagoška fakulteta.
- Korošec, H., Majaron E. (2002). *Lutka iz vrtca v šolo*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Korošec, H.: *Lutke – Otrokov vsakdan v vrtcu in šoli*. Pridobljeno 15. 3. 2014 s <http://www.pef.uni-lj.si/~vilic/gradiva/3-korosec-kreativna.pdf>.
- Kroflič, B. (1999). *Ustvarjalni gib – tretja razsežnost pouka*. Ljubljana: Znanstveno publicistično središče.
- Majaron, E. (2000): *Lutka – idealna povezava didaktičnih smotrov*. V: *Lutka*, 56, str. 33–35.
- Majaron, E.: *Lutka – idealna povezava didaktičnih smotrov*. Pridobljeno 15. 3. 2014 s https://www.google.si/search?q=majaron+lutka+idealna+povezava+didakti%C4%8Dnih+smotrov&oq=majaron+lutka+idealna+povezava+didakti%C4%8Dnih+smotrov&aqs=chrome..69i57.8958j0j4&sourceid=chrome&espv=210&es_sm=93&ie=UTF-8.
- Marjanovič, U., (2010): *Otrok v vrtcu – priročnik h kurikulu za vrtce*. Maribor: Založba Obzorja.
- Miličinski, J. (1985): *Lutkovne igrice*. Ljubljana: državna založba Slovenije.
- Paškvan P. (2010): *Svet lutke*. Pridobljeno 15. 3. 2014 s http://www.ringaraja.net/clanek/svet-lutke_890.html?page=all.
- Renfro, N. (1982): *Discovering the Super Senses through Puppetmime*. Austin, Texas: Nancy Renfro Studios.
- Sitar, J. (2008). *Lutkovna umetnost v okviru kulture in vzgoje*. V N. Požar Matijašič, N. Bucik (Ur.), *Kultura in umetnost v izobraževanju – popotnica 21. stoletja*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Pridobljeno 20. 3. 2014 s http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=lutka&hs=1.
- Trefalt, U. (1993). *Osnove lutkovne režije*. Ljubljana: Ministrstvo za kulturo.
- Voglar, M. (2010): *Kahlica bahlica*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Voglar, Nograňšek (2005): *Majhna sem bila*. Ljubljana: DZS.